

ISSN 1318-5772 XXIII (2017) št. 3

BOŽJA BESEDA DANES

revija Slovenskega bibličnega gibanja

Μὴ ὑπὲρ ᾧ γέγραπται

MALI KLJUČ SVETEGA PISMA
Cerkev osvoboditeljica

RAZLAGA ODLOMKA NOVE
ZAVEZE
Samarijanka

POGOVOR Z DUHOVNIKOM
SIMONOM POTNIKOM

METODE DELA S SVETIM
PISMOM

»Ne prek tega, kar je pisano.«

(1 Kor 4,6)

VSEBINA

UVODNIK s. Rebeka Kenda	3
MALI KLJUČ SVETEGA PISMA Cerkev osvoboditeljica s. Ivanka Tadina	4
BOŽJA BESEDA RASTE Moja molitev Mihaela Razboršek	5
PAPEŽ FRANČIŠEK POSLUŠA BOŽJO BESEDO Primož Erjavec	6
POGOVOR S PRIJATELJI BOŽJE BESEDE Pogovor z duhovnikom Simonom Potnikom s. Ivanka Tadina	8
RAZLAGA ODLOMKA NOVE ZAVEZE Samarijanka Anja Kastelic	11
RAZLAGA ODLOMKA STARE ZAVEZE Visoka pesem (2,3), erotična pesnitev ali podoba globlje resničnosti med Bogom in človekom? Samo Skralovnik	14
CERKVENI OČETJE BEREJO SVETO PISMO Gregorij Nazianški in Božja beseda v sozvočju z življenjem br. Jan Dominik Bogataj, OFM	16
METODE DELA S SVETIM PISMOM Delo s Svetim pismom v otroških in mladinskih skupinah s. Snežna Večko	19
IZ PREVODA Frederic Manns: Preučevanje nekaterih svetopisemskih simbolov Samo Skralovnik	21
ZANIMA ME Od kod velikani? Marijan Peklaj	24
BIBLIČNA SKUPINA SE PREDSTAVI Biblična skupina Damask	25
PRIPOROČAMO V BRANJE	27

BOŽJA BESEDA DANES je katoliška revija,
ki jo izdaja Slovensko biblično gibanje.
Izhaja trikrat letno.

Revijo lahko naročite ali odjavite po pošti
na naslov gibanja in uredništva.

NASLOV GIBANJA IN UREDNIŠTVA:

Slovensko biblično gibanje
Poljanska cesta 2, 1000 Ljubljana
sbg@rkc.si
www.sbg.rkc.si



UREDNIŠKI ODBOR:

dr. Maksimilijan Matjaž, dr. Marijan Peklaj,
Tatjana Rupnik, dr. Samo Skralovnik,
s. dr. Ivanka Tadina

Odgovorna urednica: s. dr. Snežna Večko

Glavna urednica: Špela Fortuna

Lektoriranje: Dragica Perme

Fotografije: Avtorji uporabljenih fotografij so navedeni pod
fotografijami. Kjer avtorstvo ni navedeno, je uporabljen
spletni vir. Avtor naslovnice: Jure Viltušnik.

Oblikovanje in prelom: Branka Smodiš

Tisk: Salve, d. o. o., Ljubljana

Priporočen je prostovoljni dar za pokritje stroškov izhajanja revije.
Transakcijski račun pri NKBM: SI56 0430 2000 3311 370

ENO JE POTREBNO – PREPUSTITI SE OČETOV LJUBEZNI



»In vsa drevesa so rekla trnovemu grmu: »Pridi ti, kraljaj nad nami!« (Sod 9,14). In urednica mi je rekla: »Pridi ti, napiši uvodnik! O prebiranju in predvsem o vplivu Božje besede na tvoje življenje! Oljka, smokva in vinska trta so odklonile.«

Po osmih tednih z množico otrok in devetemu z mladimi na romanju sem kot trnov grm, zasajen v izsušeni, razpokani zemlji. Seme, ki ga je Sveti Duh raznašal vse poletje, je odneslo mimo, ne da bi sploh opazila. Morda, morda je nekaj priletelo globoko med razpoke zemlje in tam čaka dež in sneg izpod neba. Saj Gospod po preroku obljublja, da se Beseda ne bo vrnila k Njemu brez uspeha, temveč bo storila, kar je hotel, in uspela v tem, za kar jo je poslal (prim. Iz 55,10-11).

Kaj je bilo posejano? Vodilo vseh tednov je bilo škofovsko geslo našega vélikega rojaka Friderika Ireneja Barage »Eno je potrebno«. Besede, ki jih je Jezus rekel Marti na obisku (Lk 10,42). Kaj je bil Martin problem? Je mislila, da si mora s postrežbo kupiti Jezusovo ljubezen? Ker je Jezus usmiljen, ima morda ljubezen v akciji – malo postreže, pol bo zastonj? Računica se ji ni izšla, zato se je pritožila, naj ji pomaga še sestra. Skupaj bi z delom lahko plačali polno ceno? Jezus ji sesuje vse

njeno mišljenje. Ljubezen je zastonj ali pa ni ljubezen. Prepusti se Ljubezni, potem boš kuhala in stregla! Ne iz dolžnosti gostoljubja, ampak v zavedanju, da si ljubljen Božji otrok.

Vsak dan je Gospod dodajal novo seme, teden za tednom. Glede na odmeve staršev otrok je dajal semenom tudi rast in obilen sad. Kaj pa je z menoj? Sem se ob vsej strežbi z Besedo sama pozabila hraniti in postala izsušen trnov grm? Na koncu poletja, po naporni noči, bi se najraje zleknila v čoln in preštevala tistih sto triinpetdeset rib. Pa kaj, ko psalmist pravi, da bodo »umrli vsi tisti, ki uživajo nad pridobljenimi uspehi«. Jezus me vabi, naj si kot Peter opašem vrhnje oblačilo (krstno milost) in se vržem v morje. Naj pustim drugim, da vlečejo mrežo z ribami. Na obali me čaka z novim poslanstvom (prim. Jn 21).

Saj je le eno potrebno – prepustiti se Očetovi ljubezni!

Dragi bralci, vsakemu posebej želim, da se ob začetku novega pastoralnega leta v velikem zaupanju vrže v morje, da utone mišljenju tega sveta in se prepusti Očetovi ljubezni. Naj bodo v spodbudo tudi prispevki v tej reviji.

CERKEV OSVOBODITELJICA¹

Vsi, ki verujemo v Jezusa Kristusa, se imenujemo kristjani. Z vero Vanj smo postali dediči vseh obljub, ki jih je dal Bog Jahve starim Izraelcem. Boga sprejemamo kot svojega osvoboditelja in si skupaj z Njim prizadevamo za osvoboditev vsakega človeka iz verig, ki ga oklepajo znotraj in zunaj. Zato se tudi imenujemo »Novi Izrael«, Božji izvoljenci in Božji sodelavci v današnjem svetu.

Vseposod, kjer živijo, se kristjani zbirajo v skupnost, ki se imenuje Cerkev. Vse župnijske skupnosti se povezujejo v eno samo veliko skupnost Jezusove Cerkve po vsem svetu, v vesoljno Cerkev.

Prvi veliki dogodek, ko se Cerkev² kot skupnost pokaže v javnosti, je bil prihod Svetega Duha (binkošti) na Jezusove učence po Jezusovem vnebohodu (Apd 2,1-47). Jezusovi najbližji prijatelji in učenci so se do takrat v strahu na skrivaj zbirali k molitvi. Jezus je odšel, svet pa se ni takoj začel spreminjati. Učencem je bilo mnogokaj nejasno. Rečeno jim je bilo, da bodo šli po vsem svetu, oni pa niso vedeli, kako priti iz sobe. Poleg tega je med Izraelom in svetom drugih narodov zijal skoraj nepremostljiv prepad. Samo Izraelci so še vedno častili Jahveja, svojega Boga. Drugi se za njihovo vero niso menili. Svet se je obnašal, kot da njih, njihovega Boga in njihovega Jezusa – sploh ne potrebuje.

Potem je Bog nekega jutra ponovno posegel v tok dogodkov. Odločil se je pokazati ljudem svoj novi, do tedaj nepoznani obraz (Apd 2,2-3). Apostoli so se spremenili, postali so drugačni – novi ljudje. Spremljajoča znamenja Božje navzočnosti so bila podobna kot na Sinaju, ko se Bog Jahve razodene Mojzesu (2 Mz 19,16-20) ali Eliju (1 Kr 19,9-14). Tudi tukaj, na dan prvih binkošti v Jeruzalemu, so ta znamenja pokazala, da je v ljudi vstopila neka povsem nova Sila. Sila, ki moralno in od znotraj spreminja ljudi. Kasneje bodo apostoli spoznali in zapisali, da ta Sila ni nihče drug kakor Bog sam, Bog Sveti Duh, ki se je »naselil« v novi skupnosti, da iz nje napravi novo, živo in edinstveno telo. Sedaj so Cerkev, živo bitje, ki raste in prežema svet. Bog se sedaj pojavi kot Ljubezen v skupnosti. Cerkev je Bog z ljudmi, v ljudeh in za ljudi.

In naenkrat so apostoli osvobojeni strahu. Gredo na ulice, javno govorijo, mnoge stvari postanejo jasne, v sebi so trdno odločeni, da gredo z Jezusom osvoboditeljem spreminjat svet. Po vseh krajih rimskega cesarstva oznanjajo, da je suženj prav tako človek kot njegov gospodar (Gal 3,28; Flm 8-16), da je bolnik prav toliko vreden kot zdrav človek, da je ženska enakopravna moškemu (prim. Gal 3,28), da Bog ljubi vse. Še več: da zločinci, lopovi, ubijalci, razvratneži – vsi ti nesrečniki, ki so se z zlobnimi deli omadeževali, tako da jih svet nima več za ljudi, zato pa tudi sami sebe več ne cenijo, niti ne verjamejo, da bi se mogli poboljšati – vsi ti lahko izbrišejo madeže svojih zločinov. Da je Jezus prevzel breme njihove krivde in da lahko, če sprejmejo Jezusa kot osvoboditelja, začnejo novo življenje, kakor da bi se ponovno rodili (Rim 3,21-26).

Ta nova svoboda se doseže s **prerodom**. Kristjani od vsega začetka govorijo o novem rojstvu. Kdor sprejme Jezusa skupaj s svojimi grehi in okovi, duhovno umre v Jezusovi smrti, zato da takoj zaživi novo življenje z vstelim Kristusom (Kol 2,12-14; 3,1-4). Kdor se tako prerodi, se pridruži Cerkvi in postane njen član. Krst označuje ta preporod.

Cerkev raste, svet se spreminja. V teh prvih časih so kristjani takšni ljudje, da se o njih pripoveduje samo eno: »Glejte, kako se ljubijo med seboj.« (Jn 13,34). Po njih vsi vidijo, da se je Bog Ljubezni v Jezusu zares naselil v zgodovini in da se dogaja nekaj velikega. Kristjani z vsem srcem živijo drug za drugega. Za brata so pripravljeni dati tudi življenje. Med seboj delijo vse, kar imajo (Apd 2,42-47). Na psovke prijazno odgovarjajo, na mržnjo z ljubeznijo. To je prava moč Cerkve. Kadar so kristjani takšni, ni treba veliko dokazov, da Bog obstaja, ker se Bog razodeva v njih, kakor da On sam na viden način hodi po svetu.

Takšna je Cerkev na začetku. Takšna je prava Cerkev tudi danes. Poglejmo okoli sebe in našli bomo ljudi, ki res tako živijo ali si vsaj prizadevajo tako živeti. Če mi vsi nismo takšni, to pomeni, da še nismo zares postali Cerkev. Zato se svet ne spreminja, ne postaja boljši. Toda Jezusov Duh samo čaka, da ga sprejmemo, da se spreobrnemo. Bolj ko se bomo z Jezusovo milostjo spreobrneli mi, bolj se bo na bolje spreminjal svet. Brez Kristusa pa ni zanj nobene rešitve.

¹ Prirejeno po Kustić, Živko. Prev. 2000. *Mali ključ Svetega pisma*. Maribor: Slomškova založba.

² Čas dogajanja: okoli leta 30 po Kristusu. Mlada krščanska skupnost, Cerkev, prejema Duha kot novo, resnično in stvarno »silo«, ki prihaja v zgodovino, v človeka, spreminja ljudi, jih osvobaja strahu in neznanja, sužnosti vsem psihičnim, naravnim in družbenim silam; ruši vse pregrade nacionalnih, jezikovnih, rasnih, kulturnih in drugih razlik med ljudmi; zbira ljudi in narode v novo skupnost, ki bi naj bila kvas osvobojenega, zedinjenega in prerjenega človeštva.



MOJA MOLITEV

»Nekoč je na nekem kraju molil. Ko je nehal, mu je eden izmed njegovih učencev dejal: »Gospod, nauči nas moliti, kakor je tudi Janez naučil svoje učence.« (Lk 11,1)

Pri šestnajstih letih sem bila prvič na duhovnih vajah, ko me je zadelo tako – od znotraj. Sedela sem na balkonu v tišini in razmišljala o Bogu, o svojem odnosu do Njega. »Kako te naj kličem?« sem ga spraševala. Si Oče, Gospod, Bog, prijatelj ...? Spomnila sem se prijateljice, ki mi je v najinih zaupnih pogovorih rekla: »Veš, jaz mu rečem kar *moj Gospod*. Tako ga najbolj čutim.« Odločila sem se, da uporabim njen nasvet. Najprej v srcu, nato pa zapis v zvezku, ki se je začel z *Moj Gospod*. Še danes nosim v sebi občutke, kako je bilo, ko sem začela moliti s srcem – ko sem začela graditi osebni odnos z Bogom, ko sem ga povabila v svoje življenje, ko sem mu izpovedovala hvaležnost in se z Njim tudi prepirala, mu na trenutke očitala ali ga celo frnila iz svojega srca. Nek poseben ponos je nastajal v meni in veselje, da mi je dano biti z živim Bogom. Pogosto sem ga prosila, naj me uči moliti. Kot njegovi učenci. In me je učil: po duhovnikih, starših, prijateljih, po dogodkih, ki so boleli ali me neskončno osrečevali. V meni je prebujal hrepenenje po Božji besedi, za katerega sem neizmerno hvaležna. Toliko moči je v njej, poguma in opore. Samo odpreti je treba Sveto pismo in besede tolažbe ali radosti kar kipijo iz njega.

In danes? Danes ga prosim, naj bo z menoj, naj mi pomaga vztrajati in negovati najin odnos. Zjutraj se pokrižam in ga pozdravim, se mu zahvalim za preživetno noč in mu izročim v varstvo in blagoslov ves dan, ki je pred mano, in ljudi, ki so mi blizu, ki jih imam rada, in tudi one, ki bodo vstopili v moj svet in me bodo morda izzivali, mi nagajali ali nasprotovali. Tako duhovno opremljena se počutim na varnem in v navezi z Bogom, mojim Gospodom. Tudi Svetega Duha vsako jutro kličem v svoje življenje in prosim za razsvetljenje in srčnost tako doma kot v službi. Priznam, da mi troedini Bog ostaja skrivnost, da pravzaprav ne vem, zakaj se nam tako razodeva, ampak tukaj nastopi moja vera in ob tem sem mirna. Zaupam, da je Bog Stvarnik poslal Sina na svet, da se je približal človeku, in tudi darovi Svetega Duha so potrebni, da zaobjamemo vse, kar nam je dano. Tako kot se vsak dan ne ukvarjam z vprašanjem, ali me mož ljubi ali ne, saj mu verjamem, ker čutim in doživljam njegovo ljubezen, tako se tudi ne potapljam v vprašanje, zakaj ravno troedini Bog, ampak preprosto v molitvi in delu gradim odnos z Njim. Če me kdo želi ruvati iz te zasidranosti v Boga ali če pride skušnjava dvoma, kaj pa, če je vse skupaj en velik blef, si priključim v spomin vse velike in modre ljudi, ki so postali svetniki, ali ljudi, ki so ob meni in jih spoštujem in občudujem zaradi njihove globoke vere in vdanosti Bogu, in je bolje – v moj svet se naselita mir in zaupanje. Tudi to je molitev.

Ora et labora – vodilo cistercijanskih menihov mi je blizu v srcu in z možem si ga zelo želiva živeti. Težko je, saj je polno skušnjav, ki naju odmikajo od Boga, od molitve. A vztrajava. Prosiva in trkava in nama je dano. Učiva se sprejemati svojo majhnost in dejstvo, da naju bo grešnost vedno znova oddaljevala od Boga, toda zakrament sprave je roka, ki dvigne in postavi na pravo pot.



PAPEŽ FRANČIŠEK POSLUŠA BOŽJO BESEDO

Med eksegetskimi razlagami papeža Frančiška, ki jih deli vernikom, smo tokrat izbrali razlago poti v Emavs in prilike o sejalcu. Prvo je sveti oče podal zbranim na splošni avdienci na Trgu svetega Petra 24. maja 2017. Drugo pa v opoldanski molitvi nedeljskega angelusa, 16. julija 2017. Zahvaljujemo se ekipi Radia Vatikan, ki dovoljuje objavo besedil z njihove spletne strani.

Dogodek v Emavsu

(Lk 24,13-35)

Papež Frančišek razlaga emavski prizor in najprej naglasi pomen poti. Dva učenca sta na poti, hodi-ta. Zapustita Jeruzalem, da bi odšla nekam dru-gam. Pot je pomemben element že v evangeljskih pripovedih. Sedaj postaja še bolj, v trenutku, ko se začne govoriti o zgodovini Cerkve.



Terapija upanja

Učenca sta žalostna in zamišljena in pridruži se jima nek neznanec. To je Jezus, a njune oči ga ne prepoznajo. Jezusovo srečanje s tema dvema učencema se zdi popolnoma slučajno, a papež pravi, da takrat Jezus z učencema začne *terapijo upanja*. To je namreč tisto, kar se jima zgodi na poti. Jezus ju predvsem sprašuje in posluša, saj *naš Bog ni vsiljivi Bog*. Čeprav že pozna razlog njune-ga razočaranja, jima pusti čas, da se lahko v celoti poglobita v bridkost, ki ju je ovila. *Jezus hodi z vsemi obupanimi osebami, ki hodijo s sklonje-no glavo. In ko hodi z njimi diskretno, jim ponovno vrača upanje.*

Upanje iz Pisem

Jezus učencema govori predvsem prek Pisem. Pa-pež komentira, da kdor vzame v roke Božjo knji-go, ne bo naletel na junaške zgodbe, bliskovite osvajalne akcije. Resnično upanje nikoli nima nizke cene, vedno vodi prek porazov. Upanje ne-koga, ki ne trpi, morda sploh ni upanje. Bogu ni všeč, da bi bil ljubljén, kakor je ljubljén kak voj-skovodja, ki svoje ljudstvo vodi do zmage in krva-vo uniči svoje nasprotnike. Naš Bog je slabotna svetilka, ki brli sredi hladnega in vetrovnega dne. Glede njegove šibke navzočnosti na tem svetu: On je izbral prostor, ki ga vsi preziramo.

Jezus razlomi naše življenje

Zatem Jezus pred učencema ponovi glavno de-ja-nje vsake evharistije: vzame kruh, ga blagoslovi, razlomi in jima ga da. Frančišek poudari, da je v tem nizu dejanj celotna Jezusova zgodba. Hkrati pa tudi vsebuje skrivnost, kaj bi morala biti Cer-kev. Jezus nas vzame, nas blagoslavlja, razlomi naše življenje – kajti ni ljubezni brez žrtvovanja – in ga ponudi drugim, ponudi ga vsem.

Cerkev, ki srečuje ljudi

Srečanje med Jezusom in dvema učencema je naglo. V njem papež vidi zaobjeto vso usodo Cerkve. Govori o tem, da krščanska skupnost ni zaprta v utrjeno trdnjavo, ampak hodi skozi svoje življenjsko okolje, hodi po poti. Tam namreč sreča osebe z njihovimi upanji in razočaranji, včasih zelo težkimi. Cerkev posluša zgodbe vseh, kako prihajajo iz skrinje osebnih zavesti, da bi jim potem darovala Besedo življenja, pričevanje o Božji ljubezni, zvesti ljubezni, ki gre do konca. In takrat začne srce oseb ponovno goreti v upanju. Jezus je vedno ob nas, da bi nam dal upanje, da bi ogrel srce in nam rekel: »Hodi dalje, jaz sem s teboj. Hodi dalje.«

Prilika o sejalcu

(Mt 13,1-23)

Papež Frančišek razloži priliko o sejalcu in najprej opozori na Jezusov preprost jezik. Posluževal se je podob iz vsakdanjega življenja na način, da so ga vsi z lahkoto razumeli. Jezusa so radi poslušali in cenili njegovo sporočilo, saj je prihajalo naravnost v srce. To ni bila težko razumljiva zapletena govorica, ki so jo uporabljali takratni učitelji postave in je ni bilo mogoče razumeti pozitivno, ker je bila to trda govorica, ki je ljudi odbijala. S preprosto govorico je Jezus skušal razložiti skrivnosti Božjega kraljestva. Primer takšne govorice je znana prilika o sejalcu.

Jezus se ne vsiljuje

Sejalec je Jezus. Ob tej podobi papež opazi, da se predstavi ne kot nekdo, ki se vsiljuje, temveč kot nekdo, ki se ponudi. Torej nas ne pritegne tako, da bi nas osvojil, temveč da nas sprašuje. S potrpežljivostjo in velikodušnostjo razširja svojo Besedo, ki ni kletka ali past, temveč seme, ki lahko obrodi sad. Sad pa obrodi tako, da ga sprejmemo.

Bolj o terenu kot sejalcu

Prilika govori bolj o terenu kot sejalcu. Jezus udejanji, po papeževih besedah, duhovni rentgenski posnetek našega srca, ki je teren, na katerega pade seme Besede. Naše srce kot teren je lahko dobro in tedaj Beseda obrodi sad in to velikega. Lahko pa je tudi trdo in neprepustno. To se zgodi,

ko slišimo Besedo, a se ta od nas odbije kakor od poti. Ne more vstopiti. Med dobro zemljo in potjo, na kateri se ne bo nič zgodilo, če vržemo seme na tlakovce, Jezus omeni še dva vmesna terena, ki ju lahko imamo v sebi v različni meri.

Površinsko srce

Poskušajmo si predstavljati prvi teren, ki je kamnit. To je teren, na katerem ni veliko zemlje, zato seme požene, vendar ne uspe pognati globokih korenin. Takšno je površinsko srce, ki sprejme Gospoda, hoče moliti, ljubiti in pričevati, a ni vztrajno, se utruji in nikoli ne »vzleti«. To je srce brez globine, kjer kamni lenobe prevladajo nad dobro zemljo, kjer je ljubezen nestanovitna in minljiva. Sveti oče reče, da kdor sprejme Gospoda le, kadar je zanj ugodno, ne obrodi sadov.

Izruvati trnje

Zadnji teren je tisti s trnjem in poln grmovja, ki zaduši dobre rastline. Kaj predstavlja to grmovje, sprašuje papež. Jezusova razlaga je, da so to posvetne skrbi in zapeljivost bogastva. Trnje so pregrehe, ki se bojujejo z Bogom, ki dušijo njegovo navzočnost: predvsem so to maliki posvetnega bogastva, živeti pohlepno, le zase, za imeti in biti na oblasti. Vsakdo lahko prepozna svoje majhno ali veliko trnje, pregrehe, ki prebivajo v njegovem srcu, tiste grme, bolj ali manj zakoreninjene, ki Bogu niso všeč in preprečujejo, da bi imeli čisto srce. Potrebno jih je izruvati, drugače Beseda ne bo obrodila sadov.

Obdelovati teren

Sveti oče ob koncu predstavi Jezusov klic, da pogledamo vase in se zahvalimo za dobro zemljo ter začnemo delati na terenih, ki še niso dobri. Da se vprašamo, če je naše srce odprto, da z vero sprejme seme Božje besede. Da se vprašamo, če so v nas še vedno številni in veliki kamni lenobe. Da razlikujemo in poimenujemo vsak grm pregreh. Da najdemo pogum in dobro očistimo teren. Da nesemo Gospodu v spovedi in molitvi svoje kamne in trnje. Če bomo to storili, bo Jezus, dobri Sejalec, z veseljem opravil dodatno delo, očistil naše srce, odstranil kamne in trnje, ki dušijo njegovo Besedo.



BITI DOMAČ Z BOŽJO BESEDO POMENI SPREHAJATI SE PO NJEJ

Pogovor z duhovnikom Simonom Potnikom



Simon Potnik z animatorkama

Foto: mladiA

Simon Potnik je duhovnik, župnik in moderator pastoralne zveze župnij v Slovenj Gradcu.

Dragi Simon, srečujem te na različnih srečanjih, povezanih z Božjo besedo. To je zame znamenje, da imaš rad Sveto pismo. Kdaj ga vzameš v roko, kdaj ga bereš kako?

Hvala Bogu, da se srečujemo ob Svetem pismu. Eni se ob športu, drugi ob raznih delovnih aktivnostih in spet tretji neke drugje. Ni treba, da se vse to izključuje, je pa res v praksi večkrat na tesno in trpi odnos do bližnjega in Boga. Po navadi zaradi pomanjkanja časa ne trpimo in ne čutimo stiske, ker nismo na tekočem s črno kroniko in borznimi podatki ter drugimi »pomembnimi aktualnimi«
zgodbicami časopisja.

Vsakodnevno se s Svetim pismom srečam že z dnevno Božjo besedo in pri brevirju. Ker se je zadnja leta ritem življenja kar precej spremenil, prilagodil, brevir ni več samo obveza ali slaba vest,

saj ga molimo skupaj. Na mašo se običajno pripravim s prebiranjem Božje besede prejšnji večer, zdaj pa, ko so nekateri sodelavci vzeli Božjo besedo malo bolj zares, mi je to v vzpodbudo in veselje ... in ja, tudi v opomin.

Duhovnik, ki želi biti blizu vernikom in vsem ljudem, k čemur pravzaprav ves čas poziva papež in še prej Jezus, je postavljen pred nove izzive. Kako Božja beseda, ki je živa in učinkovita, pomaga konkretno tebi v predvidenih in nepredvidenih trenutkih?

Najprej je morda dobro prisluhniti vprašanju. Verjetno bo koga zbadlo, upam. Nagovorila si me kot duhovnika, ne kot župnika. Prav zanimivo, kako smo pri duhovnih rečeh duhovni, in ko gre za svetne, tuzemske, zelo praktični. In ja, tu se kaže ta napetost ... lahko še tako ovinkarimo in zavijamo v kvaziteologijo, danes duhovniku ni lahko. Veliko lažje je župniku. Ko se torej dotikamo področja duhovnega, se mora duhovnik zelo

dobro znati, podrejen je namreč župniku in mora uporabiti vsa znanja in moči, da mu je dovoljeno biti duhovnik in duhoven. Da ne bo zvelo preveč shizofreno, ta boj se dogaja od nekda, tudi na vseh drugih področjih. Pač opisujem to napetost in sprehode z Božjo besedo, ki me tolikokrat pelje v neznano, in opažam, da mi brenvir ni več obveza in tujek in prebiranje Božje besede ne samo priprava na nedeljsko pridigo in oborožitev z nekim znanjem.

Na teološki fakulteti smo Sveto pismo študirali, brali, ga poskušali prenesti v vsakdanje življenje in ga sprejeti kot temelj oznanjevanja. Ali je bil študij v času priprave na duhovništvo dovolj, da si postal domač z Božjo besedo?

Moji spomini na študijska leta se glede Božje besede dotikajo bolj življenja v bogoslovju. Ob p. spiritualu sem doživljal svetost in lepoto in močnost Besede. Študij sem doživljal bolj kot orodje. Morda kdaj tudi kot svetega, večinoma pa kot delavnico. Na fakulteti nisem doživel hrepenenja po Božji besedi ali kakšnega navdiha. Da ne bo pomote, ne govorim o profesorjih in metodah, govorim o sebi ... tako sem doživljal.

Kaj pa, če ne študiramo na teološki fakulteti? Ali to pomeni, da ostajajo izvodi Svetega pisma samo na polici, preprostim ljudem nedostopni?

Nekoč mi je prijatelj očital, da sem z duhovno literaturo bolj domač kot s Svetim pismom, in to me je zadelo v srce. Bolelo je, ker je to bila in v veliki meri še vedno je resnica. Ljudje smo si domači z različnimi stvarmi. Če gospodinje obvladate začimbe in mladeniči šport in gospodje politiko in dame modo, potem je razumljivo in upravičeno pričakovano, da je kristjan domač z Božjo besedo. Ja, potrebno je študijsko znanje, za vsakega po svojih zmožnostih.

Biti domač z Božjo besedo pomeni sprehajati se po njej. Ne toliko potovati, brzeti, jemati vodiče ... le biti si tako blizu, kot smo si blizu z gredicami na vrtu. Rastejo, mi jih obiskujemo, negujemo ... Le da se tu dogaja še drug proces. Božja beseda je živa, je oseba, in smo mi ta greda, vrt, ki ga Gospod neguje, zaliva, rešuje plevela. Za to niso potrebne akademske študije, le sprehod po Božji besedi.

In še zelo razširjena laž: »Sveto pismo je pretežko, v njem je preveč pobojev, je zastarelo ...« Dežela za ovinkom je tujina, ko pa vstopim vanjo, korak za korakom postaja domača. In glede aktualnosti Svetega pisma: noben dnevni časopis ni na dan izdaje tako aktualen! Svetujem udomačitev s Svetim pismom.

Nam lahko nekoliko razodeneš pot, ki te je pripeljala do današnjega trenutka? Kateri so občutni mejniki v tvojem življenju, da si vzljubil Sveto pismo in verjetno poglobil odnos z Gospodom?

To bo zanimivo videti z Božje perspektive. Že kot majhen sem rad prebiral malo Sveto pismo s slikami in se spraševal, zakaj mu rečemo malo, ko pa je tako veliko ☺. Ko smo se v šoli igrali in je kdo bil Boško Buha, je bilo meni bolj pri srcu biti Samson. Kasneje mi je v roke prišla mariborska izdaja Svetega pisma. Te štiri knjige so me s svojimi opombami, ki jih v večini sploh nisem razumel, delale še bolj radovednega. V srednji šoli sem »žrtvoval« jubilejno izdajo Svetega pisma, da sem si vanj začel pisati, podčrtavati, beležiti ... V bogoslovju so bila različna obdobja.

Morda sem ga kdaj želel imeti kot priročnik, bodisi za razlago stanja, v katerem smo, ali kot mašilo pri pridiganju. Na to nisem najbolj ponosen, me je pa po teh ovinkih pot pripeljala sem in verjamem, da ne bom ostal tu ... Božja beseda je živa, in če je bilo prej videti, da jaz določam, kako in kaj, zdaj opažam, da je veliko bolje, ko (če) sledim Božji besedi.

V posameznih obdobjih zgodovine prepoznamo, da smo kot verniki zanemarili kakšen temelj, bistvo, ki nam pomaga ostajati v odnosu z Očetom, drugimi in nenazadnje tudi s sabo. Kako si ti kot duhovnik prizadevaš, da bi to, kar je tebi dragoceno – Božja beseda –, posredoval in navdušil tudi druge?

Kar boleče dejstvo, ampak bi rekel, da se mi ne zdi, da tako je ... ne bom šel v temo inkvizicije in križarskih vojn, obdobja rigorizma in čipk, ki so povzročila in še delajo Cerkev sterilno in nerodovito ... Takoj ko ni pravega pogleda, izgubljam smer. Pa nam sploh ni treba priti kam daleč, saj je Gospod prehodil neskončne razdalje. Pomembno je, da se osredotočimo Nanj, da se uglasimo Nanj, da je On vodilo, smer, pesem, motiv. Zveni

Biti domač z Božjo besedo pomeni sprehajati se po njej. Ne toliko potovati, brzeti, jemati vodiče ... le biti si tako blizu, kot smo si blizu z gredicami na vrtu. Rastejo, mi jih obiskujemo, negujemo ...



Simon potnik z ministranti na župnijskih počitnicah
za otroke *Rad živim*
Foto: mladiA

skoraj »pocukrano«, ampak takoj, ko postavim svoj pastoralni načrt na prvo mesto, sem morda v očeh ljudi uspešen, vendar sem imperator; ko na prvo mesto postavim voljo ljudi, sem priljubljen; ko zgodovinsko vrednost in ohranjanje kulturne dediščine, sem preteklik ... Slomšek lepo pravi: »Če hočeš druge vneti, moraš sam goreti.« To, kar je v nas, prehaja na druge. V nas pa je želja po ohranjanju, pričanju, po dobrih starih časih ... Še tako pobožna misel se razblini, če ni v Gospodu. Navdušujemo lahko le, če smo sami navdušeni. In zadnje čase sem žal kar nekako potolažen, ker katoličani ne zmoremo navduševati ... k čemu pa bi navduševali?! Nazaj k polnim cerkvam? K lepim birmam? Ko bomo spet navdušeni nad Gospodom, potem ... se ni bati ...

**Poleg vseh obveznosti, ki jih imaš
v Pastoralni zvezi župnij, se redno
udeležuješ Biblične šole v Celju. Zakaj?**

Obveznosti so, velikokrat pa je samo prazna slama. Kolikokrat le prelagamo s kupa na kup! Pa četudi je videti zelo pobožno ... Za preživetje je pač treba poskrbeti. H Gospodu vsak dan prinašamo kruh in vino, delo človeških rok. Če hočemo živeti in preživeti, je treba užiti ta kruh in vino. Tudi duhovno. Če je za telesno plat lepo poskrbljeno, koliko bolj bi moralo biti za duhovno. Res pa je, da obstaja nevarnost kljukic, seminar zaradi

seminarja ... To mora vsak pri sebi razčistiti. Otrok je, ker so mu tako rekli, odrasli pa ve, da mora preživeti. Če ima šofer avtobusa prazen rezervoar, bo zapeljal na bencinsko črpalko, četudi se mu še tako mudi. Čisto preprosto, potrebujem redno polnjenje!

**Navdušil si tudi mlade. Kako? In zanimivo
in verjetno spodbudno bi bilo za bralce,
če nam poveš, kako to, kar prejmete
na Biblični šoli, poglobljate
v domačem okolju.**

Tako je verjetno videti zaradi skupine, ki se je odzvala in vpisala v biblično šolo. Resnica pa je čisto drugačna, dejansko je težje navdušiti nas odrasle. Na tej biblični šoli pa je večina odraslih, kar je pohvalno. Mladi so se navdušili sami ali ob nas ostalih, ob katerih slutijo in čutijo, da kdo tudi resno misli ali išče.

Rekel bi, da se resnično dogaja pot. Sicer se po majhnih občestvih srečujemo in delimo kruh Besede, eni bolj, drugi manj zavzeto, vsekakor pa doživljam pot – dobesedno. Dogaja se že v avtu; v tako majhnem prostoru zaprtih pet ljudi. Lahko bi spali, preprosto klepetali ali si kaj podelili ... Dogaja se vse to. Mislim, da se res ni treba bati novih bibličnih skupin, lahko pa bi jih poimenovali tudi drugače ... skupinica se zbere ob Božji besedi, jo skupaj prebira in si jo medsebojno deli, jo lomi tudi med ostale ...

**Katera pa je tvoja najdragocenejša
beseda, vrstica ali odlomek iz SP?**

Bom vzel kar novomašno geslo: »Zaupajte, kajti jaz sem svet premagal.« (Jn 6,33b). Pred Gospoda mirno polagam vse poraze in padce ter lovorike in zmage ... vse zaživi šele v Njem. Ostalo je prazna slama.

**Ob koncu te prosim še za kakšno
spodbudno besedo bralcem
Božje besede danes.**

Te dni sem se ravno vrnil z župnijskih počitnic za otroke *Rad živim*. Vedno znova sem presenečen in fasciniran, kako domači lahko postanemo z Božjo besedo – da si le upamo prisluhniti in slišati, se z Njo in o Njej pogovarjati. Ni druge! Beseda nas čaka!

Pogovarjala se je s. Ivanka Tadina.



SAMARIJANKA

Jn 4,1-31.42

Ljubezen, ki išče

»Ko je torej Jezus izvedel, da so farizeji slišali, kako pridobiva in krščuje več učencev kot Janez – čeprav Jezus sam ni krščeval, ampak njegovi učenci –, je zapustil Judejo in spet odšel v Galilejo. Moral je iti skozi Samarijo.« (Jn 4,1-4).

Judje so se strogo izogibali poti skozi Samarijo, ki je bila zanje nečista dežela. Kadar so iz Judeje želeli priti v Galilejo ali obratno, so veliko raje izbirali daljšo pot, da so se le izognili vmesni Samariji. Nedopustno je bilo namreč, da bi svoje »pravoverne« noge umazali z »nečistniki.«

Bog pa dela ravno obratno. On je prišel zato, da vstopi v našo ranjeno in umazano zemljo, prišel je, da se dotakne naše grešnosti in osamljenosti, kajti grešen človek, ki se je odtrgal iz odnosa z Očetom, je sam. Samarijanka tako postaja pri-spodoba nas, ki v svojem imenu nosimo besedo *sama* vsakič, ko nas greh ponovno iztrga iz objema ljubezni. *Jezus je torej moral skozi Samarijo.* On mora stopiti tja, kjer ga mi nočemo srečati, kajti zato je prišel.

»Bilo je okrog šeste ure.« (v. 6). Po naše je to pol-dne, kar pomeni čas, ko nihče ni hodil k studentu zajemat vode. Žene so tja običajno hodile zgodaj zjutraj, se tam srečevale in družile. Vendar ne Samarijanka. Ona tja ni spadala, vsaj tako je mislila, kajti bila je etiketirana žena, najbolj zavržena žena zavrženega naroda. Skrivala se je.

In glej, Gospod jo počaka prav tam, kjer ga je sama najmanj pričakovala in si ga tudi najmanj želela. K vodnjaku je namreč prihajala opoldne, prepričana, da takrat resnično ne more nikogar srečati.

Odrešenik pa ne bi bil odrešenik, če ne bi tudi nas čakal v naših »poldnevih«, četudi se mi temu upiramo. In bolj ko se skrivamo, bolj ko bežimo, bolj nas išče, saj je prišel zato, da izgubljenim otrokom vrne življenje.

Bog je prvi, ki se odloči stopiti k človeku, in ne obratno. Človek je samo tisti, ki se mora odločiti, ali bo to Ljubezen sprejel in se ji pustil preoblikovati ali bo raje nadaljeval sam.



Ob vodnjaku

Jezus in Samarijanka, ki poosebljata celotno padlo človeštvo, se torej srečata ob vodnjaku, ki je bil za celotno zgodbo odrešenja kraj velikih ljubezni. Tu sta se srečala Izak in Rebeka, tu Jakob in Rahela, tu Mojzes in njegova žena ... In tu Jezus počaka človeštvo, da bi mu vrnil edino pravo in resnično ljubezen.

Povrhu je ta vodnjak na posesti, ki jo je dal Jakob svojemu sinu Jožefu in mu s tem izkazal svojo naklonjenost in sprejemanje. Je torej vodnjak, ki nas nujno spomni na Očetovo ljubezen, ki jo je namenil človeku, ko ga je ustvaril kot polnost ljubezni, da bi jo sprejemal in dajal naprej.

Človek pa se je od te ljubezni odtrgal, zato je ta vodnjak postal prazen, suh, brez vode in brez sposobnosti življenja. Postal je vodnjak bratske zavisti, sovražnega izdajstva in zla, postal je vodnjak, v katerega so bratje vrgli svojega brata Jožefa, da bi ga prodali v Egipt (prim. 1 Mz 37,18-27). Postal je vodnjak naših suhih in praznih odnosov, polnih »ujedljivosti, besnenja, jeze, rohnjenja, preklinjanja in vsakršne hudobije« (Ef 4,31) ter vodnjak izpraznjenih horizontalnih odnosov, ki so izgubili obličje Očeta. Zato Jezus počaka padlo človeštvo pri tem istem vodnjaku, da bi ta spet postal izvir vode, življenja in ljubezni. Počaka ga tam, kjer je greh vse porušil in človeka izgnal v puščavo ter ga spremenil v zver, da bi iz te puščave ponovno vzcvetel vrt in bi človek ponovno lahko okušal polnost Odnosa, prejel Očeta in s tem tudi svoje brate.

Bog je prvi, ki se odloči stopiti k človeku, in ne obratno. Človek je samo tisti, ki se mora odločiti, ali bo to Ljubezen sprejel in se ji pustil preoblikovati ali bo raje nadaljeval sam.

Dinamika Ljubezni

Koliko tolažbe torej prinese samo zrenje te Ljubezni, ki se vedno znova spusti k človeku, še več, se skloni nižje od njega samo zato, da ga ne bi izgubila. Jezus namreč postane potreben, da bi iz človeka izvalil drobno odprtino odprtosti in pripravljenosti na dialog. Postane *Bog, ki je utrujen* in se mora uvesti ter počiti. Postane *žejen* zato, da bi mu človek odprl srce in bi ga lahko odžejal.

Kakor tukaj prosi Samarijanko, »naj mu da piti« (v. 7), tako te iste besede izreka na križu: »Žejen sem!« (Jn 19,28).

Bog je žejen naših zaprtih, v bolečino zaprtih osamljenih src, žejen je naših krčev, v katerih smo se zaprli v brezizhoden monolog, žejen iztegnjene dlani in vsaj špranjice izsušene človekove duše, kajti njegova hrana in pijača je človeštvu vrniti življenje: »Jaz imam za jed hrano, ki je vi ne poznate.« (v. 32).

Res, samo Ljubezen, ki je »potrpežljiva, dobrotljiva, ki se ne ponaša, ne napihuje, ni brezobzirna, ne išče svojega ...« (1 Kor 13,4-5), je tista, ki si upa postati ranljiva, potrebna, konkretna, ki si upa »umazati« s človeško grešno naravo, jo prevzeti nase in odrešiti. Večjega Odrešenika nima nihče in če bi vedeli, kdo je, ki nam pravi: »Daj mi piti,« bi tekli k Njemu, da bi nam dal *žive vode*.



»Resnica vas bo osvobodila.« (Jn 8,32)

Pot do te žive vode pa pelje samo skozi resnico, ki se je večkrat bojimo in izogibamo. Bog pa se ne heca, On ve, da ni veliko časa, in jemlje naša

življenja zares. Ne pusti nas v smrti, kajti Ljubezen ne more gledati ujetega tistega, ki ga ljubi. Zato nam razodeva resnico o nas samih, grehu, Očetu ... Medtem pa, ko dela vse, da bi nas osvobodila, nahranila in napojila, ostaja svobodna in pušča svobodo. Vedno. Nikogar ne sili in ni nasilna, kakor smo mi, temveč le vabi in čaka, veliko čaka.

Ko se je torej v ženi postopno prebudilo hrepeneje in žeja, ko je Gospodu naposled odprla špranjo srca, gre Jezus v bistvo – v njene odnose.

»Rekel ji je: »Pojdi in pokliči svojega moža in pridi sem!« (v. 16). Gospod ve, kje je naša najbolj »nepospravljena soba« in se ne pretvarja ob navidezno pospravljeni kuhinji. On hoče točno tja, kjer smo mi vse nametali, zaprli vrata in jih dvakrat zaklenili. Stoji tam in čaka, ker hoče odrešiti to, kar je potrebno odrešenja. »Ne potrebujejo zdravnika zdravi, ampak bolni.« (Lk 5,31). Ne potrebujejo odrešenja zdravi deli telesa, ampak ranjeni, ognojeni in zapostavljeni.

Bog je v naših življenjih zelo konkreten! Človek pa ...

Beg

... vedno znova pobegne. Kakor Samarijanka. Kajti na Jezusovo neposredno vprašanje skuša Samarijanka pobegniti, in sicer v zelo zanimivi in tudi danes aktualni smeri.

Prvič poskuša **z religijo**.

»Naši očetje so častili Boga na tej gori, vi pa pravite, da je kraj, kjer ga je treba častiti, v Jeruzalemu.« (v. 20). Kakor bi ga, zato da se izmakne boleči temi lastnega življenja, pričela spraševati, ali je pomembneje obiskati Lurd ali Medžugorje, Fatimo ali Compostelo.

Človek se pred konkretnim Bogom ustraši, pobegne iz vere, ki je pravi in živ odnos, ter se skrije v veliko varnejšo religijo. Pobegne tam, kjer lahko nekaj dela, kar koli, tudi roma in se posti, samo da se mu ni treba spreobrniti.

Da ne bo pomote, nič ni narobe z romarskimi potmi in središči, nič ni narobe z verskimi praksami, dokler krepijo in hranijo živ odnos, ki nujno spreminja. Če pa ta ali druge svete stvari postanejo sredstvo zato, da se človek in Bog ne srečata v jedru greha, ne govorimo več o veri,

temveč o religiji, ki je med nami ni malo. Zato: »Veruj mi, žena, da pride ura, in je že zdaj, ko ne boste častili Očeta ne na tej gori ne v Jeruzalemu /.../ Pride pa ura in je že zdaj, ko bodo pravi častilci častili Očeta v duhu in resnici. Prav takih častilcev si namreč želi Oče.« (Jn 4,21-23).

Drugi poskus bega pa je **beg v prihodnost**.

»Žena mu je dejala: »Vem, da pride Mesija (kar pomeni Maziljenec). Ko pride, nam bo vse označil.« (v. 25).

Kolikokrat, ko nas življenje ali Milost povabita k spreobrnjenju, h koreniti spremembi, opuščanju idej in vzorcev ter dajanju prednosti življenju, skupaj s to ženo pobegnemo. V prihodnost ali nostalgичno preteklost.

»Gospod, bom, saj bom, samo še malo počakaj, samo še ta izpit naredim, pa bo drugače, samo še diplomo napišem.« Ali: »Ne zdaj, potem, ko se poročim, samo da dobim službo, pa bo ... samo da se malo sprosti urnik, samo da se moja žena spremeni, samo da mož najde čas, samo da grem v penzijo ...«

Jezus pa ji reče: »Jaz sem, ki govorim s teboj.« (v. 26).

Božji danes

Jezus se Samarijanki predstavi z istimi besedami kakor Mojzesu ob gorečem grmu: »Jaz sem.« (2 Mz 3,6). On je torej Bog živih in ne mrtvih, je tisti, ki se prvi razodeva človeku v tem večnem **danes**. Ne jutri, ne pojutrišnjem, ampak danes!

Kajti pri Bogu ni ne včeraj ne jutri, temveč danes, ta sedanjí trenutek, poln milosti in ljubezni za tistega, ki se mu odpre in ne pobegne. Preteklost je v rokah Usmiljenega obličja, prihodnost je v rokah Previdnosti, sedanjost pa je v rokah Milosti, ki prehiteva človeka, da bi ga presenetila in mu vrnila lepoto in dostojanstvo Odnosa. Toliko, kolikor se ji pusti objeti in voditi.

V tem *danes* tako tudi nas čaka Kristus, da bi se iz svoje ujetosti in kontempliranja lastne teme obrnili k Njemu, ki je izvir vode, ki teče v večno življenje, vode torej, ki ne usahne, in življenja, ki ne mine.

Treba je le nehati bežati in vzdržati ta ljubeči pogled, ki vstopa v ta milostni *danes*.

Človek z okusom

Samarijanka po tem srečanju ni več ista. Po šestih možeh (šest je simbol ujetosti in neodrešenosti) je srečala sedmega, resničnega Ženina, ki je napolnil njeno, kakor vodnjak izsušeno srce, polno izdajstev in prevar, ter ga ponovno napolnil ne le z vodo, ki mine, temveč z vodo, ki ostane za vedno. Z Ljubeznijo, ki nima konca!

Zato žena odide nazaj v mesto, med iste ljudi, od katerih je vse življenje bežala, ne več sključena, temveč pokončna, odprta dialogu. Zato lahko oznanja: »Pridite in pogledajte človeka, ki mi je povedal vse, kar sem storila. Kaj, če je On Mesija?« (v. 29).

Bila je drugačna, bila je lepa, polna Navzočnosti, ki je navdušila in vnela tudi druge, saj so vsi hiteli k temu, ki je tako očitno preoblikoval to ženo in jo iz zavržene puščave in vodnjaka brez vode spremenil v neusahljiv *izvir žive vode* zase in za druge.

Na koncu ljudje povejo ženi: »Ne verjamemo več zaradi tvojega pripovedovanja, kajti sami smo slišali in vemo, da je on resnično odrešenik sveta.« (v. 42).

Kako čudovito poslanstvo, h kateremu smo poklicani vsi mi!

Se najprej pustiti najti Ljubezni, ki je zvesta in ljubi do konca, pustiti, da objame in preoblikuje ne samo, kar je samo in ranjeno, ampak celotno bitje. Nato pa, polni božjega življenja in milosti, oznanjati s preprostim konkretnim življenjem. Tako da vsaki, tudi najbanalnejši stvari, damo nov okus – Kristusa.

Mi smo tisti, ob katerih bi, če smo pri vodnjaku naših »poldnevov« res srečali Vstalega, ljudi zažejalo po Njem. Mi smo tisti vžgani, vrnjeni v Odnos in poslani v svet, da bi po nas mnogi našli pot k Njemu. Nismo mi cilj, temveč Kristus. Nismo mi središče, temveč On. Nismo poklicani voditi ljudi k sebi, ampak k Njemu. Poklicani smo postajati živa Beseda, ki je svet ne bere več, biti prepojeni z njo in zato lepi. Tako bodo tudi druga srca ob pogledu na nas zahrepenela po tej lepoti in jo iskala. Ko pa tudi samiokusijo in spoznajo, kako dober je Gospod (prim. Ps 34, 9), se moramo skupaj s to ženo, skupaj z vsemi resničnimi preroki in apostoli, skupaj z vsemi svetniki, ki so dojel bistvo, ter skupaj z Janezom Krstnikom »manjšati zato, da bi On rasel.« (Jn 3,30).

Pri Bogu ni ne včeraj ne jutri, temveč danes, ta sedanjí trenutek, poln milosti in ljubezni za tistega, ki se mu odpre in ne pobegne. Preteklost je v rokah Usmiljenega obličja, prihodnost je v rokah Previdnosti, sedanjost pa je v rokah Milosti, ki prehiteva človeka, da bi ga presenetila in mu vrnila lepoto in dostojanstvo Odnosa. Toliko, kolikor se ji pusti objeti in voditi.

VISOKA PESEM (2,3), EROTIČNA PESNITEV ALI PODOBA GLOBLJE RESNIČNOSTI MED BOGOM IN ČLOVEKOM?



Noben svetopisemski spis ni navdihnil in izzval toliko in tako različnih razlag kakor svetopisemska Visoka pesem. Njen čar je v njeni skrivnostnosti, v njeni »neulovljivosti«. Neulovljiva nista le njen pesnik in čas njenega nastanka, neulovljivo se zdi tudi njeno sporočilo. Je Visoka pesem le navadna ljubezenska pesem? Se v Visoki pesmi ne skriva nekaj presežnega, nekaj nadčasovnega in nadčloveškega?

Judje Visoke pesmi niso takoj sprejeli v kanon (zbirko) svetih knjig. Šele sinoda v Jámnnji (ok. 90–95 po Kr.) je potrdila njeno kanoničnost. Rabini je ne bi sprejeli med svetopisemske knjige, če je ne bi razlagali v duhovnem, alegoričnem pomenu. Slavna je postala tudi izjava njenega gorečega zagovornika rabija Akibe: »Ves svet ni vreden dneva, ko je bila Izraelu dana Visoka pesem. Vsi spisi so sveti, Visoka pesem pa je presveta.« (Mišna, Jadajim 3,5). Cerkev je Visoki pesmi vedno priznavala kanoničnost.

Po alegorični razlagi eksegeze judovskih rabinov je strasten odnos med zaročencema v Visoki pesmi

razumljen kot Božja ljubezen do Izraela in ljubezen ljudstva do Boga. Alegorični (simbolni) pomen medčloveške ljubezni kot podoba globlje resničnosti med Bogom in izvoljenim ljudstvom pa ne izčrpa celotnega sporočila pesnitve. Visoka pesem, kakor celotna Stara zaveza, upošteva človeško naravo in enega njenih glavnih življenjskih vidikov, spolnost. Če to ignoriramo, izkrivimo njeno sporočilo.

Razlaga vrstice Vp 2,3

»Kakor jablana med gozdnim drevjem,
tak je moj ljubi med mladeniči.
Z užitkom posedam v njeni senci
in njen sad je sladek mojim ustom.«

Vrstico 2,3 izreka zaročenka svojemu »ljubemu«. Moški in ženska nista zgodovinska lika, ampak poetični osebnosti, po katerih pesnik vabi bralca, da se z njima identificira. Intimnost med moškim in žensko, ki jo vrstica opisuje, mora biti razumljena znotraj zakonske zveze, znotraj ustanove zakona. V nekaterih delih pesmi si moški in ženska zagotovo dvorita, medtem ko v drugih delih, npr. v vrstici 2,3, doseže intenzivnost, ki jo biblični svet razume samo v kontekstu zakonske zveze.

Ključnega pomena za pravilno interpretacijo je pravilno razumevanje podob iz rastlinskega sveta, ki se omenja. Zaročenec je »ljubi«, ki je opisan kot »jablana« med drevjem v gozdu. Svetopisemski avtor najverjetneje ni imel v mislih običajne podobe gozda. Hebrejski término namreč označuje goščavo, nižje rastje ali divje gozdno rastje, ki za razliko od jablane ne nudi zaščite, torej sence pred pripeko. Dvomljiv je tudi prevod »jablana«, saj je danes znano dejstvo, da jablane v biblični Palestini niso (dobro) uspevale. Eksegeti predlagajo različne prevodne rešitve: kutino, oranžev, tudi marelico ipd.

Tako ali drugače, poudarek Vp 2,3 je na izjemnosti izbranega drevesa, ki se od drugega rastja ne razlikuje samo po svojem drugačnem videzu, košati krošnji, ki daje senco, temveč tudi po sladkem sadu. Kontrastna analogija iz rastlinskega sveta izriše drevo, ki v svojem okolju izstopa, kakor v očeh pripovedovalke izstopa njen izbraniček, »ljubi«, med preostalimi mladeniči. Tudi zaročenka je opisana na način kot njen izbraniček, torej z rastlinskimi podobami, ki kažejo na njeno izbranost, drugačnost in lepoto. Njena izjemnost je npr. izrisana s kontrastom med lilijo in trnjem: »kakor lilija med trnjem« (Vp 2,2).

Vp 2,3 s prisotnostjo številnih vidno zaznavnih podob v rastlinskem svetu, ki so analogna podoba lepote ljubljenega (in ljubljene), govori o spolnem poželenju. Čutne zaznave dosežejo svoj vrhunec v drugem distihu (2,3b), ko mladenka posedla v senci jablane in uživa njene sadove. Metafora zavetja sence je pogosto uporabljen motiv, ki izraža politično (prim. Sod 9,15; Ezk 17,23; 31,6.12-17; Oz 14,8; Dan 4,11) ali Božjo zaščito (prim. Ps 17,8; 36,8; 57,2; 121,5; Iz 49,2; 51,16), vendar v Vp 2,3 nima vloge zunanje, fizične zaščite, ki jo bo npr. zaročenka potrebovala, temveč je to izjava o erotični izkušnji. Vrhunec dinamike poželenja je čutna izkušnja sladkosti sada (»sad je sladek mojim ustom«), ki je prispodoba spolne združitve posebne vrste. Hebrejski pridevnik »sladek« se nanaša na okus in v prenesenem pomenu na vse prijetne čutne zaznave, še posebej erotične užitke. Použitje sadu torej predstavlja telesno združenje, spolni akt kot vrhunec dinamike poželenja.

Nevesta opeva svoje goreče hrepenenje po ljubljenem z metaforično podobo, ki je jasno ženitovanjska. Ljubljena govori o združitvi z ljubljanim, in sicer z veseljem in brez občutka krivde ali sramu. Zaradi tega razloga ima poželenje v Vp 2,3 pozitiven moralni pomen, saj se obrača k možu znotraj ustanove zakona: k senci ljubljenega, torej k fizični podobi svojega izbranca. Zato ne moremo pritrditi, da Visoka pesem povečuje éros, tj. da govori o svobodnjaški, neukročeni in celo nedovoljeni (prim. Vp 8,1-3) ljubezni med moškim in žensko. Kljub dejstvu, da so nekateri to prepričanje utemeljevali z nereligiozno naravo Visoke pesmi; v njej namreč ni moč zaslediti nobenega religioznega motiva, nobenega moralnega opomina, nobene molitve niti posta.

Zaključek

Podobe iz Vp (2,3) opisujejo poželenje, ki ga moramo razumeti v intenzivni obliki (strastnega poželenja med zaročenko in zaročencem). Visoka pesem kot ljubezenska pesem ima odločilno vlogo v celotnem Svetem pismu. Spolnost je pomemben vidik človekove izkušnje, Bog pa se zanima za človeka celostno. Človek ni samo duša, ujeta v meso. Pesem slavi veselje telesnega dotika, okus drugega telesa – navdušenje in moč ljubezni, hkrati pa tudi bolečino, ki jo spremlja. Potrjuje človekovo ljubezen, intimno razmerje, senzualnost in spolnost. Visoka pesem vsekakor potrjuje pomembnost ljubezni in spolnosti ter nas opogumlja zaradi iskrenega govora o njej med Božjim ljudstvom. V Izraelu so (še) danes priljubljeni zaročni prstani z gravirano hebrejsko vrstico iz Visoke pesmi: »Jaz sem svojega ljubega in moj ljubi je moj ...« (Vp 6,3).

Ob koncu ni treba posebej poudarjati, da mnogi ljudje 21. stoletja živijo za spolnost. Da imamo spolnost za središče svojega življenja, pomeni, da podarimo svoje življenje nevarnemu bogu. Ljubezen in spolnost imata pomembno vlogo v življenju, vendar pa bi morali vedno biti podrejeni predanosti Bogu.

Viri

Longman, Tremper. 2001. *Song of Songs*. Grand Rapids/Cambridge: W. B. Eerdmans. *Sveto pismo Stare in Nove zaveze: slovenski standardni prevod iz izvirnih jezikov: študijska izdaja* (2. izdaja). 2005. Ljubljana: Svetopisemska družba Slovenije.

Sveto pismo. Modrostne in preroške knjige: jeruzalemska izdaja. 2013. Ljubljana: Družina: Teološka fakulteta.

Večko, Snežna. *Psalmi in modrostne knjige: Eksegeza Stare zaveze III*. 2011. Maribor: Teološka fakulteta, Enota v Mariboru.

Wright Knust, Jennifer. 2011. *Unprotected Texts: The Bible's Surprising Contradictions About Sex and Desire*. New York: HarperOne, Cop.

Visoka pesem, kakor celotna Stara zaveza, upošteva človeško naravo in enega njenih glavnih življenjskih vidikov, spolnost. Če to ignoriramo, izkrivimo njeno sporočilo.

GREGORIJ NAZIANŠKI IN BOŽJA BESEDA V SOZVOČJU Z ŽIVLJENJEM



Gregorij Nazianški in Božja beseda

Cerkveni očetje niso nekakšne polmitološke figure ali oddaljeni junaki krščanske vere, ki jih poznamo le po njihovih upodobitvah na ikonah in nenavadnih imenih, temveč so resnično naši očete v veri. K bogastvu njihovih življenjskih zgledov in zapisanih besedil se vedno znova vračamo, da bi se naučili brati Božjo besedo v našem času.

Eden izmed takih junakov vere je bil sv. Gregorij Nazianški (330–389)¹, ki ga po navadi ne umeščamo ravno med tiste cerkvene očete, ki so poznani kot veliki eksegeti in razlagalci Svetega pisma. Ni pisal razlag Svetega pisma v klasičnem smislu, vendar je njegova misel prežeta s svetopisemskimi navedki. Na temelju svetopisemskih

odlomkov zgradi izjemen korpus teoloških besedil, kar ga napravi za enega največjih cerkvenih očetov. Znotraj vzhodne krščanske tradicije je najbolj navajan avtor, takoj za Svetim pismom. Hieronim sam ga imenuje celo »moj učitelj, razlagalec Božje besede (*praeceptor meus, quo Scripturas explanante*)« (De viris illustribus 117). (Daley 2008, 514–531; Hall 1998, 68–81)

Zapustil je 44 izjemnih govorov, 249 osebnih pism in več kot 17 000 verzov krščanske poezije v klasični obliki. Iz njegovih del sije moč Božje besede, v kateri je zajemal navdih za molitev, pesem in teologijo. Gregorij Nazianški je tako vsekakor izjemno zanimiv avtor, ki nas lahko nauči globokega in spoštljivega odnosa do zapisane in navdihnjene besede Boga.

Pet bogoslovnih govorov

Njegovo najbolj znano delo je *Pet bogoslovnih govorov*², zaradi katerih si je na Vzhodu tudi prislužil nadimek Bogoslovec (*theologos*). Nastali so kot odgovor na zahtevne razmere v Konstantinoplu konec 4. stoletja, ko so v tedanji prestolnici prevladovali krivoverci neoarijanske smeri, evnomijanci. Znani so bili kot bojoviti retoriki, ki so s sofizmi in na preveč človeški način pristopali k razlagi Božje besede, kar jih je privedlo do nasprotovanja božanskosti Jezusa Kristusa. (Fulford 2012, 31–48)

Gregorij je s svojimi petimi govori leta 380 dosegel, da je v mestu prevladal pravi, nicejski nauk. Želel je izraziti temeljno resnico krščanske vere, da je Kristus resnično pravi človek in pravi Bog obenem, po (Božjem) bistvu enak Očetu (*homoo-usios*, lat. *consubstantialis*). Uči nas torej najprej pravega pristopa k razodeti Božji besedi in lepote bogočloveškosti Božjega Sina.

¹ Za obširno in aktualno bibliografijo znanstvenih študij o Gregorijevi eksegezi gl. Kannengiesser 2006, 748–753.

² Slovenski prevod prof. dr. Vida Snoja naj bi izšel v prihodnje pri založbi KUD Logos. Prevajalcu se zahvaljujem za dovoljenje pri navajanju odlomkov v nadaljevanju.

- Pravi pristop k Svetemu pismu: skladnost življenja in razlage

V prvem bogoslovnem govoru izrazilo poudari potrebnost skladnosti med življenjem in razlaganjem Svetega pisma, ki tako ni namenjeno vsem. Potrebna je določenost čistost srca: »Ni stvar vsakogar, marveč tistih, ki so preizkušeni in so marsikaj premerili v motrenju ter so predtem očistili dušo in telo ali ju vsaj očiščujejo. Kajti za tega, ki ni čist, je bržkone nevarno, če se dotakne čistega, kakor je nevarno za nezdravo oko, da zre sončni žarek.« (Or. 27,3)

Teologija, ki raste iz Svetega pisma, ni stvar posvetnega prepiranja ali orodje obračunavanja. Gregorij opozarja, da je potrebna določena resnost. Razlaganje Božje besede, kar je v resnici naloga teologije, je za tiste, ki se ji predajo z vsem srcem: »Zanje, ki se stvari resno posvetijo, in ne za tiste, ki iz nje, tako kot iz česar koli drugega, naredijo predmet prijetnega besedičenja po konjskih dirkah, gledališču, petju, streženju trebuhu in temu, kar je pod trebuhom. Za take so del užitka tudi prepirljive in dlakocepske protitrditve.« (Or. 27,3)

Gregorij izjemno resno izpostavlja dejstvo, da kdor živi posvetno, bo tudi Božjo besedo razumel posvetno: »Kdor odobrava prešuštva in kvarjenje otrok, kdor se klanja strastem in ne more misliti ničesar višjega od telesa, kdor si je še včeraj in zjutraj postavljaj bogove, in sicer take, ki so znani po najhujših dejanjih – kako, meniš, s kakšno mislijo bo sprejel govor o takšnih stvareh? Mar ne snovno? Ne sramotno? Ne nepoučeno? Ne skladno s svojo navado? Mar ne bo iz tvojega bogoslovja naredil zagovornika svojih bogov in strasti?« (Or. 27,6)

Svari pred ustavljanjem pri malenkostih, besedičenjem oz. dlakocepstvom. Tudi branje Svetega pisma mora stremeti po najvišjih resnicah, ki nas vodijo v osebni odnos z Gospodom: »Če pa se ti to ne zdi vredno besed, ker je neznatno in pogosto ovrženo, če se želiš obrniti k tistemu, kar je vredno zate, in tako potešiti svoje stremljenje, ti tudi tu lahko pokažem široke poti. Filozofiraj mi o svetu oziroma o svetovih, o snovi, duši, dobrih in slabih umnih naravah, vstajenju, sodbi, povračilu in Kristusovem trpljenju.« (Or. 27,10)

Gregorij ostro nastopi proti svojim nasprotnikom, ki so zlorabljali Sveto pismo za svoje polemične in retorične namene, in daje Božji besedi prvenstveno mesto: »Naša medsebojna vojna izhaja od tistih, ki se za Besedo bojujejo bolj, kot je Besedi všeč – godi se jim enako kot blaznežem, ki zažgejo svojo hišo, raztrgajo otroke ali našenejo starše, ker jih imajo za tujce.« (Or. 27, 6)

Boga ni mogoče osvojiti z lastnim trudom, ki gre včasih tudi v škodo drugih. Vzemimo resno Gregorijeva svarila in prihajajmo k njegovi Besedi ponižno, očiščeno, spokorno, brez svojih predstav, da bomo lahko nagovorjeni in bomo Boga resnično slišali, kako nam govori na srce.

- Božanskost Jezusa Kristusa

Kako je Gregorij konkretno uresničeval pristop k razlaganju Svetega pisma, najbolj spoznamo pri njegovem nauku o bogočloveškosti Jezusa Kristusa – v tretjem in četrtem bogoslovnem govoru – kot odgovor na zmote nasprotnikov, neoarijancev. Ti so določene odlomke, ki govorijo predvsem o Jezusovi človeškosti, razlagali kot argumentacijo za Jezusovo podrejenost Očetu in manjvrednost zaradi učlovečenja. Večino arijskih argumentov Gregorij zavrne na podlagi temeljnega (patrističnega) hermenevtičnega principa: Božji Sin je z učlovečenjem prostovoljno prevzel človeško naravo, da bi jo odrešil in obnovil. »Kar je bil, je ostal. Kar pa ni bil, je privzel.« (Or. 29,19)

Skozi prizmo Kristusove prostovoljne, svobodne in ljubeče izpraznitve, ki pa je v vsem obdržal božanstvo, nam torej mnogi svetopisemski odlomki postanejo razumljivejši. »Ti pa mi zoper to naštej ubesedenja, ki jih ne razumeš – »moj Bog in vaš Bog«, »večji«, »je ustvaril«, »je naredil«, »je posvetil«. In če že hočeš, tudi »služabnik« in »pokoren«, je dal, se je poučil, mu je bilo zapovedano, je bil poslan, »ne more delati ničesar sam od sebe«, niti govoriti, niti soditi, niti dati, niti hoteti. Pa še nevednost, podvrženost, moljenje, spraševanje, napredovanje, izpopolnjenje. Dodaj, če že hočeš, kar je še nižje od tega – spanje, lačnost, utrujenost, jok, smrtni boj, pobitost. Morda boš Sinu očital celo križ in smrt. Zdi se mi namreč, da boš njegovo obujenje in vnebovzetje prepustil meni, saj se v njiju najde nekaj, kar je nam v prid. Poleg tega bi lahko nabral še veliko raztrošenega, če bi

Branje Svetega pisma mora stremeti po najvišjih resnicah, ki nas vodijo v osebni odnos z Gospodom. K njegovi Besedi prihajamo ponižno, očiščeno, spokorno, brez svojih predstav, da bomo lahko nagovorjeni in bomo Boga resnično slišali, kako nam govori na srce.

hotel sestaviti svojega dvoumnega in varljivega Boga, za nas pa je resničen Bog in po časti enak Očetu.« (29,18)

Ključni poudarek je izražen v enem stavku: »Bolj vzvišena in bogoprimerna ubesedenja smo dodelili bogstvu, nižja in bolj človeška pa novemu Adamu zavoljo nas oziroma Bogu, ki je trpel zoper greh.« (30,1) Med izrazi za Kristusa kot človeka in izrazi o njem kot o Bogu torej ni nasprotja. Raznolikost svetopisemskega govora o Božjem Sinu je tako bogata, da je nobena naša razlaga ne izčrpa. Gregorij je jasen; Kristus je prevzel človeško naravo, da bi jo kot pravi Bog odrešil v vsem.

»Božanstvo je neimenljivo« – Božja presežnost nad človeškimi črkami

*Branje
Svetega pisma
mora postati
molitev, ki nas
pobožuje, ki
nas dela
bogočloveške.
Bog našo
človeško
naravo po našem
pristopanju
k Svetemu
pismu dviga
k sebi, v
območje
Božjega,
večnega.*

Čeprav Gregorij ne zagovarja stališča, da o Bogu ni mogoče ničesar reči oz. da ga najbolje izrazimo z zanikanji (radikalni apofatizem), ohranja spoštljivost pred nedoumljivo skrivnostjo in Božjo presežnostjo. »Božanstvo je neimenljivo. Tega ne znanijo le naše misli, marveč, kolikor so nam to dali domnevati, tudi najmodrejši in najstarejši izmed Hebrejcev. Božanstvu so namreč izkazali čast s svojstvenimi znamenji in niso pustili, da bi se kar koli, kar je za Bogom, zapisovalo z istimi črkami kakor Boga, saj Božanstvo vse do tod ne bi smelo imeti ničesar skupnega z ničimer našim. Ali bi sploh lahko sprejeli, da se neuničljiva samolastna narava znani z razpuščajočo se besedo? Kajti nihče ni nikdar vdihnil vsega zraka, niti ni Božje bitnosti docela zaobsegel um ali zajel glas.« (Or. 30,17)

Po svetopisemski »črki« se torej razodeva Bog, ki mu mora biti namenjena vsa pozornost in češčenje. Branje Svetega pisma mora postati molitev, ki nas pobožuje, ki nas dela bogočloveške. Bog našo človeško naravo po našem pristopanju k Svetemu pismu dviga k sebi, v območje Božjega, večnega. Sveto pismo moramo torej brati z Božji mi očmi: »Sprehodi se skoz poimenovanja Sina, skoz vzvišena po Božje, skoz telesna sotrpno – ali, še raje, skoz vsa po Božje –, da boš, od tod vzpenjajoč se po Njem, ki je zavoljo nas prišel dol, sam postal bog. Tega se drži v vsem in čez vse, pa ne boš zgrešil ne pri bolj vzvišenih ne pri nižjih imenih: Jezus Kristus je – »včeraj in danes«

telesno, isti duhovno, in sicer »na veke«. Amen.« (Or. 30,21)



Viri

Brian E. Daley. 2008. *Walking through the Word of God: Gregory of Nazianzus as a Biblical Interpreter*. V: *The Word Leaps the Gap. Essays in Scripture and Theology in Honour of Richard B. Hays*. J. R. Wagner, C. K. Rowe in A. K. Grieb, ur. Michigan: Grand Rapids.

Fulford, Ben. 2012. *Gregory of Nazianzus and Biblical Interpretation*. V: *Re-Reading Gregory of Nazianzus. Essays on History, Theology, and Culture*. Christopher A. Beeley, ur. Washington: Catholica University of America Press.

Hall, Christopher A. 1998. *Reading Scriptures with the Church Fathers*. Illinois: InterVarsity Press.

Kannengiesser, Charles. *Handbook of Patristic Exegesis*.



DELO S SVETIM PISMOM V OTROŠKIH IN MLADINSKIH SKUPINAH¹

Pri delu s Svetim pismom v otroških in mladinskih skupinah je treba najprej poudariti, da svetopisemska sporočila prvotno niso bila napisana za otroke in mladino, temveč za odrasle. Vendar ga morejo razumeti tudi otroci in mladina, saj so biblične zgodbe temeljne narave in zato spremljajo človeka na vsej življenjski poti.

Sveto pismo in otroci

Resnično srečanje z Božjo besedo se bo zgodilo tam, kjer bo lahko mlad človek v svetopisemski zgodbi našel samega sebe. Najlažji bo pristop tedaj, ko otrok najde v besedilu nekaj, kar mu je iz njegovega življenjskega okolja že znano.

Čeprav je priporočljivo, da otroku omogočamo prva srečanja s Svetim pismom s pomočjo slikanic ali za otroke prirejenih izdaj Svetega pisma, je prav zaradi slik ali svojevrstnega načina pripovedi potrebno spremstvo staršev, voditeljev skupin ali drugih odraslih, ki v pogovoru z otrokom opozorijo na meje konkretne slike in proste pripovedi.

Sveto pismo in mladi

V mladostni dobi že lahko deloma uporabljamo zgodovinski in kritični pristop do Svetega pisma, ki so ga razvili raziskovalci.

Ob svetopisemskih motivih se bodo mladi naučili razumeti in razlagati svojo zgodovino ter družbo, služili pa jim bodo tudi pri kovanju načrtov za njihovo življenje.

Mladostnik išče vzorce za uspešno življenje tudi pri bibličnih osebah. Pomembna je možnost, da jih posnema. Zato je priporočljivo, da v skupinah skupaj z drugimi išče zgledne osebnosti iz današnjega časa, ki živijo iz svoje vere. Priporočljive so ustvarjalne metode, ki omogočajo osebno identifikacijo z bibličnimi osebami.

Mnogi mladostniki niso zadovoljni z družbenimi razmerami in zato iščejo alternative. Pri tem bodo

segli tudi po Svetem pismu, če jim ga bomo predstavili tudi kot knjigo, ki kliče k spremembi in osebni spreobrnitvi in ostaja trajen izziv za probleme človeštva, kakor so mir, pravičnost in ohranjanje stvarstva.

Navadno v mladinskih skupinah izhajamo iz življenja in od tod iščemo povezave s svetopisemskimi besedili.

Kreativne metode pri delu s Svetim pismom

Kreativne metode pristopijo k besedilu Svetega pisma analitično ali pa se mu približajo s pomočjo lastnih izkušenj in doživetij. S kreativnim dejanjem odgovarjamo na pragon človeka, po katerem sodi tako dejanje med najgloblje oblike religioznega uresničevanja.

Oglejmo si nekaj teh metod: tiste, ki se najprej obračajo na posameznika, in take, ki zahtevajo skupno delo celotne skupine.

Metode za osebno poglobljanje v svetopisemski besedila

Voditelj skupine najprej da nalogo, ki jo obdela vsak zase in nato predstavi v skupini. Pomembno je, da vsak prikaz obvelja kot izvir in dopustljiv izraz posameznika, njegovega odnosa do Boga in njegove trenutne vernosti.

UČENJE NA PAMET

V ponedeljek se nauči na pamet evangelij prihodnje nedelje, z razumom in srcem. Vsak dan ga deklamiraj sebi ali prijatelju. Premisli svetopisemski dogodek kakor tudi lastna doživetja in poišči povezave. Ob koncu tedna lahko v skupini govoriš o svojih izkušnjah in moliš z drugimi.

S to vajo se učiš gledati sebe in okolje skozi očala evangelija.

PREVOD V NAREČJE

Prevod bibličnega odlomka v lastno narečje vne- se soočenje s tekstom, ki vzpostavi novo ozračje in omogoča bolj osebno doživetje dogodka.

Sveto pismo morejo razumeti tudi otroci in mladina, saj so biblične zgodbe temeljne narave in zato spremljajo človeka na vsej življenjski poti.

¹ Prirejeno po Marketz, Jože. *Delo s Svetim pismom v otroških in mladinskih skupinah*. V: Večko, Snežna, 2011. *Metode dela s Svetim pismom* (skript), 79–84.

• V OBLIKI PISMA

- Premisli, komu bi ta evangelij lahko kaj povedal, in mu napiši pismo.
- Vživi se v katero od udeleženih oseb svetopisemskega odlomka in piši prijatelju pismo, v katerem pripoveduješ zgodbo v prvi osebi.

• OBLIKOVANJE ANTITEKSTA

Povej nasprotje k svetopisemskemu stavku (Mt 5,45: »On namreč daje svojemu soncu, da vzhaja le nad dobrimi ...«); vključi nasprotno osebo (Lk 6,20: »Blagor vam, bogati, kajti vaše je Božje kraljestvo ...«); izmisli si nasprotno prisposodobno (Mt 13,45sl: »Z nebeškim kraljestvom pa je tako kakor z reklamnim letakom, ki prileti komu v hišo ...«); zaobrni dogajanje (Lk 15,11sl: »Njegov oče pa mu je začel očitati in ga napodil od hiše ...«).

Če ta besedila nato primerjamo z izvirnikom, se jasno izrazi radikalnost evangelija.

• EVANGELIJ, KI GA NAPIŠE VSAK SAM

Ob svetopisemskih izzivih lahko odkrijemo zgodbo med Bogom in seboj.

- Napiši, kaj je bilo doslej pomembno in odločilno v tvojem življenju, nekakšen življenjepis v doživetjih.
- Poišči v Svetem pismu pripovedi, ki so s tem kakor koli povezane.

Tak lastni evangelij se lahko uporabi kot priprava na pogovor s posameznikom ali v skupini, lahko se doda tudi v mladinskem bogoslužju.

• ASOCIATIVNI PLAKAT

Vsakdo naj izbere iz Svetega pisma stavek, ki mu po občutku še posebno ustreza (npr.: »Ne bojte se!«), nato pa naj ga tolikokrat napiše na plakat, da celega popiše. Pri tem naj vstavlja tudi misli, ki se mu porajajo, kakor npr.: »Ne opazim vedno, da se tudi drugi bojijo.« To je eden izmed načinov poglobitve v besedilo in priprave za pogovor o Svetem pismu ali na meditacijo.

• SKRIVNOSTI ROŽNEGA VENCA

Pet dogodkov iz Jezusovega življenja, ki je zate posebno pomembnih, izrazi v obliki skrivnosti rožnega venca (npr.: »Jezus, ki se je zavzel za prešušnico«) in jih uporabi pri svoji molitvi.

Metode za delo s Svetim pismom v skupini

• DRAMATIZACIJA SVETOPISEMSKEGA BESEDILA

Vsak udeleženec ali vsaka manjša skupina dobi besedilo na posebnem listu, da lahko vpisuje pripombe, podčrtava idr. Nekdo prebere evangelij. Vodja skupine razloži nalogo: poskušaj se vživeti v vlogo režiserja ter uprizori svetopisemsko besedilo tako, da bo aktualno tudi danes. Pri tem upoštevaj naslednje:

- Razdeli pripoved na kraje dogajanja, da dobiš dve ali tri scene.
- Poišči za scene in celotno »dramo« ustrezne novinarske naslove.
- Katere značaje prepoznaš v sodelujočih osebah? V kakšnih preoblekah, v kakšnih vlogah naj bi nastopile v tvoji dramski aktualizaciji?
- Kako se vedejo osebe druga do druge? Kaj kdo dela? Kdo s kom govori?

• PREDSTAVITI KAK DOGODEK S PANTOMIMO

Tekst je treba najprej tako preoblikovati, da je mogoče posamezna dogajanja ponazoriti z najpreprostejšimi stavki. Nato se dogodek predstavi s pantomimo.

• OBLIKOVATI LEPLJENKO

Kak značilen stavek na veliko napišemo na plakat, nato poiščemo v časopisih ali revijah ustrezne slike in jih nalepimo na plakat. Tako ilustriran bo biblični stavek še aktualnejši. Vključijo se lahko tudi tisti, ki imajo sicer težave z izražanjem.

• MEDITACIJA O KAKEM OSREDNJEM SIMBOLU

Zberemo izkušnje ob kakem osrednjem simbolu besedila (npr. ozdravljenje vida: svetloba). Kje sem doživel temo in kje svetlobo? Za koga sem sam svetloba? ... Ob tem Jezusova beseda: »Jaz sem luč sveta.« (Jn 8,12).

Meditiramo lahko o kakem predmetu, ki igra v besedilu pomembno vlogo (npr. Jn 8,1-11: kamni). Takšna meditacija pomaga, da odkrijemo Jezusov pomen za naše vedenje in ravnanje.

• REKLAMNI PLAKAT

»Jezus pride danes v našo vas ali kraj!« - To naj bi oznanil reklamni plakat ali lepak. Kdo naj bi bil povabljen? Kaj naj bi videl in česa ne sme videti?



PREUČEVANJE NEKATERIH SVETOPISEMskih SIMBOLOV

Frederic Manns, OFM¹

Beseda in tišina

»Človek naj ne živi samo od kruha, ampak od vsake besede, ki prihaja iz Božjih ust.« (Mt 4,4)

V Svetem pismu Božja beseda odmeva pod pogojem, da se potrudimo za poslušanje, da smo pozorni, da ustvarjamo tišino. Jezus svoje govore pogosto konča s povabilom k poslušanju: »Kdor ima ušesa za poslušanje, naj posluša!« (Mr 4,9).

Bog se razodeva tako, da govori svojim odposlanecem: Mojzesu, prerokom in navdihnjenim modrecem. Predstavljati Jahveja kot Boga, ki govori, je pomenilo zavzeti stališče do kanaanske religije, v kateri je prihajalo do srečanja z Bogom po spolnih odnosih in se je izrazilo skozi rodovitnost njiv in plodnost živine. Trditi, da Jahve govori, pomeni spoštovati Božjo pobudo v razodevanju in priznati človekovo sposobnost, da razume to besedo.

Emmanuel Lévinas je rad ponavljal, da bi se bilo, namesto da navajamo Descartesov stavek: »Mislim, torej sem,« potrebno vrniti k Božji besedi, ki nas uči reči: »Mišljen sem, torej sem.« Božja ljubezen je pred človekovim iskanjem. Z desetimi besedami je Bog ustvaril svet. Na Sinaju je Mojzesu dal deset besed. Obstaja ujemanje med desetimi besedami stvarjenja in desetimi besedami, ki so bile zaupane Mojzesu. Če ljudje spoštujejo sinajske besede, bodo posledično spoštovali tudi red vesolja, ki ga je z desetimi besedami določil Stvarnik.

Bog si je izbral neko ljudstvo, da bi bili v njem blagoslovljeni vsi narodi. V zgodovino se je vpletel z obljubo, ki jo je dal Abrahamu. Na tehcnico zgodovine je vrgel težo svoje zvestobe. Od človeka pričakuje odgovor. Abraham je veroval in to se mu je štelo v pravičnost. Bog je obnovil zavezo z Izakom in Jakobom.

Sveti pisatelji kot *odpev* ponavljajo Božjo zapoved: »Poslušaj, Izrael.« Glagol ima dva pomena: lahko hoče povedati »molčati«, pa tudi »ubogati«. Izpovedi vere v 5 Mz 6,4-5: »Poslušaj, Izrael,« sledi ukaz: »Ljubi Gospoda, svojega Boga, z vsem srcem, z vso dušo in z vso močjo.« Vera in ljubezen, to sta dve načeli branja Svetega pisma.

Pristop k problemu navdihnjenja Svetega pisma nikakor ni preprost. Svetopisemska izročila so uredili ljudje jezika in kulture določenega zgodovinskega obdobja. Kljub temu je beseda svetih pisateljev uživala karizmo Božjega navdihnjenja. Sveti Duh je Božje glasnike podpiral, da bi ljudstvu zvesto prenesli sporočilo in voljo njihovega Boga. Kot človeška beseda se Sveto pismo vpisuje v čas in prostor. Kot Božja beseda se postavlja nad človeške zgode in nezgode, obstane skozi stoletja. »Trava se posuši, cvetica ovne, beseda našega Boga pa obstane na veke.« (Iz 40,8).

V srednjem veku so teologi radi govorili o *Verbum abbreviatum* (db. skrajšana Beseda). S tem izrazom so nameravali prevesti dejstvo, da se je Božja beseda spustila, da bi omogočila ljudem, da bi jo razumeli. Bog je postal dosegljiv ljudem. Izbral si je neko ljudstvo z njegovo omejeno kulturo, da bi se dal spoznati vsemu svetu.

Bog je hotel, da bi pri njegovem delu sodeloval človek. Ko govori ljudem, hoče, da njegov glas naslovljence doseže po človeških besedah. To pomeni, da pisatelji Svetega pisma niso pisalni stroji, ampak avtorji, katerih značaj Sveti Duh spoštuje in jih uporabi za razglasitev sporočila o osvoboditvi ljudi. Spomnimo se, da je krivoverstvo, ki se je imenovalo arianizem, zanikalo Jezusovo pravo božanstvo. Pozneje je doketsko krivoverstvo zavračalo priznanje Jezusove človeškosti, da bi poudarilo njegovo božanstvo. V zvezi s Svetim pismom srečamo obe težnji. Nekateri odklanjajo človeški značaj Svetega pisma, medtem ko drugi zavračajo njegov božanski značaj in ga spreminjajo v knjigo, ki zasluži, da nastopa samo v svetni literaturi. Cerkev je vedno branila

Bog je hotel, da bi pri njegovem delu sodeloval človek. Ko govori ljudem, hoče, da njegov glas naslovljence doseže po človeških besedah.

¹ Odlomek iz knjige *Simfonija Besede. Na poti k teologiji Svetega pisma*. Prevedel: Stanislav Zore. 2012. Ljubljana: Založba Brat Frančišek.



Deset Božjih zapovedi velja za Božje zahteve, ki so namenjene vsakemu človeku in so izražene v drugi osebi ednine: zato govorijo vsakemu osebno.

navdihnjenje Svetega pisma in obenem trdila, da so avtorji različnih knjig ostali svobodni.

Deset zapovedi, ki jih je Bog dal Mojzesu, imenuje svetopisemsko izročilo *deset besed*. Po 2 Mz 31,18; 32,16; 34,1.28 jih je napisala Božja roka in se začnejo z razglasitvijo Božje identitete, kar jim daje posebno moč. Te zapovedi so bile razglašene v kontekstu očitne teofanije. Veljajo za Božje zahteve, ki so namenjene vsakemu človeku in so izražene v drugi osebi ednine: zato govorijo vsakemu osebno. Posebna pomembnost tega besedila izhaja iz dejstva, da je v Izraelovi molitvi izgovarjanje desetih zapovedi spremljala izpoved *Šema Izrael*. Za razliko od drugih predpisov deset sinajskih besed zadeva vse Izraelce in se nanašajo na verske in moralne dolžnosti. Izražene so v negativni in jedrnatih oblikah. Deset besed, ki izražajo kategorične imperativne, ponovijo in razlagajo druga svetopisemska besedila, razen zapovedi, naj ne želimo blaga drugih. So pogoj pripadnosti judovski skupnosti.

Ni izključeno, da so bili Ps 15 in 24 ter Izaija 33,14–15 povezani z dekalogom. Kot izhaja iz psalmov 50 in 81, so bogoslužni zbori praznovali sinajsko razodetje vsako leto. Binkoštni praznik, ki je prvotno spominjal na dar novega kruha, je pozneje priključil v spomin sinajsko zavezo. Preden je Mojzes prejel *Toro*, je izgovoril skrivnostne besede: »Vse, kar bo Bog rekel, bomo naredili in

poslušali.« Te besede zahtevajo brezpogojno pokorščino.

Bog govori, vendar njegova beseda vedno plane iz tišine. Bog se Mojzesu razodene zavito v gost oblak (2 Mz 19,9). Njegov odločilen poseg v Egiptu je v Knjigi modrosti opisan z besedami: »Ko je bilo namreč vse zavito v molčečo tišino, [...] je tvoja vsemogočna beseda iz nebes, s kraljevskega prestola, [...] poletela ...« (Mdr 8,14–15). Pred besedo in za njo je tišina. Govoriti komu je isto kakor zanimati se zanj in mu nameniti veselo sporočilo.

Mojzes je bil posrednik Božje besede, ki je bila sporočena na Sinaju, tako da je v Peti Mojzesovi knjigi 31,26 zapisano: »Vzemite to knjigo postave in jo položite zraven skrinje zaveze Gospoda, svojega Boga.« Mojzes je na gori ostal štirideset dni in štirideset noči in se pogovarjal z Bogom. Knjiga je bila položena v skrinjo zaveze, da bi tako kakor tudi sama skrinja spominjala na zavezo, ki jo je Bog sklenil z ljudstvom. Bralca znova uvede v Božji molk.

Mana, simbol Božje besede

»Kajti spomnil se je svoje svete besede Abrahamu, svojemu služabniku. Odpeljal je svoje ljudstvo v veselju, svoje izvoljence med vriskanjem.« (Ps 105,42–43)

Druga Mojzesova knjiga je za Izraelce temeljno besedilo. Bog si je v puščavi ustvaril ljudstvo. Ljudstvo, ki ga je hranil, ga odžejal, ljudstvo, ki ga je varoval z veličastnima oblakoma. Premišljevanje o izhodu, ki so ga vsako leto aktualizirali v obhajanju velike noči, ne neha večati čudovitih Božjih del.

Knjiga Modrosti (16,26-27) v vnovičnem alegoričnem branju izhoda vidi v mani simbol Božje besede: »Tako naj bi tvoji sinovi, ki si jih vzljubil, Gospod, razumeli, da človeka ne more nahraniti pridelek zemeljskih sadov, temveč da tvoja beseda ohranja tiste, ki vate zaupajo. Česar namreč ni uničil plamen, je v hipu segrel in stopil neznamen sončni žarek.« Avtor v 25. vrstici omenja starodavno izročilo, ki so ga rabini pogosto ponavljali in po katerem se je mana prilagodila vsakemu okusu.

Filon Aleksandrijski v komentarjih Druge Mojzeve knjige ni mogel zaobiti simbolike mane. Ko je aleksandrijska skupnost opravičevala svojo navzočnost v poganskem okolju, je ohranjala živ spomin na beg iz Egipta. Dovolj bo, da navedemo en sam Filonov komentar: »Izrael dviga svoj pogled kvišku, k nebu in nebeškim gibanjem; vzgojen je bil, da je svoje oči obračal proti mani, ki je Božja beseda, nepokvarljiva hrana, ki je prišla iz nebes za dušo, ki ljubi kontemplacijo (*Quis rerum*, 79). Sveto pismo je Božja beseda kakor mana, ki je prišla iz nebes. Če jo preučujemo, kot bi bila zgolj človeška beseda, pomeni, da se njenega sporočila komaj dotaknemo.

Midraš o Drugi Mojzesovi knjigi, *Mekilta* 2 Mz 16, 30-36, omenja, da je moral prerok Jeremija, ko je spodbujal svoje sodobnike k preučevanju *Tore*, odgovoriti na njihov ugovor: »Kdo nas bo hranil?« Vzel je vrč, v katerem je bila mana, in je stal v templju ter dejal: »Glejte Gospodovo besedo. Znova glejte jed, ki so jo prejeli, ko so se posvetili preučevanju *Tore*. Tudi vi boste, če boste preučevali *Toro*, nahranjeni na enak način.« Ko je bil tempelj razdejan, je bila mana skrita tako kakor skrinja zaveze. Prerok Elija bo te predmete spet prinesel pred Mesijevim prihodom. *Talmud* je v razpravi *Yoma* 75 ponovil, da se je mana prilagodila vsem okusom: za otroka je dobila okus mleka, za mladostnika kruha in za starca medu.

Toro primerjajo kruhu. Podoba kruha je simbolizirala Božjo besedo že v 5 Mz 8,3, v Amosu 8,1 in v Izaiju 55,2.10-11 ali bolje njegovo modrost

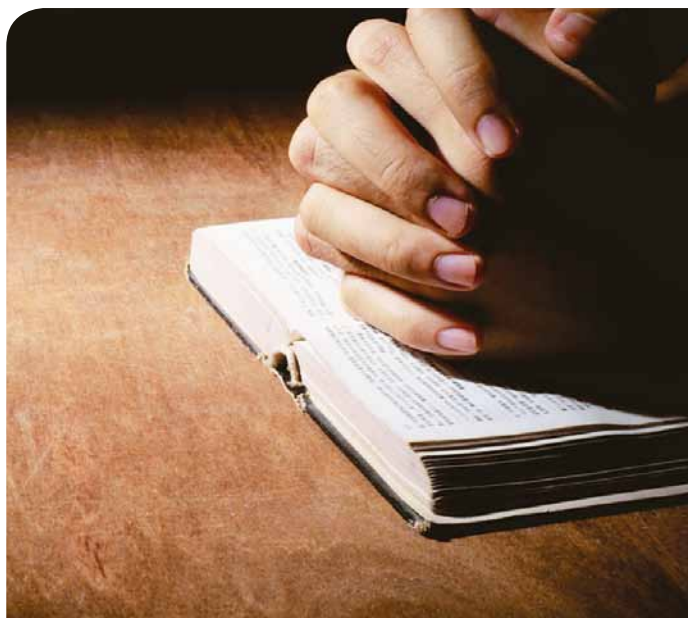
(Sir 15,3; Prg 9,1; Sir 24,23). Tako *Midraš Sifre* 5 Mz 48 vrstico »Človek ne živi samo od kruha« (5 Mz 8,3), razlaga takole: »Človek ne živi samo od kruha, to je *midraš* (aktualizacija in poglobitev Svetega pisma); ampak tudi od vsega, kar pride iz božjih ust, to pa so pravne sodbe in duhovni komentarji, *halakot* in *aggadot*.«

Izkustvo preroka Ezekielja je sporočilno tudi za drugi korak, ki se zahteva od bralca Svetega pisma. Prerok je več kakor navaden Božji glasnik. Najprej mora namreč sam osebno sprejeti sporočilo, ki ga oznanja. Svetega pisma ne beremo kakor *Iliado* ali *Odisejo*. Sveto pismo neprestano prinaša izkustvo očetov v sedanost sinov in potegne bralca tja, kjer sinovi izgubijo ali spet najdejo spomin. Njegovo branje je tvegano in zahtevna dejavnost, ki se izteka v evharistijo. Med hojo po puščavi hranita človeka miza besede in miza razlomljenega kruha.

Hraniti se z Besedo se lahko razkrije kot dobrodejno, pa tudi boleče izkustvo. O tem pričujejo sveti pisatelji. S tem v zvezi je primerno navesti izročilo pisarjev, ki so prepisovali sveta besedila: kaplja medu, dodana črnilu, mora navdihniti misel, da je Božja beseda po okusu slajša od medu.

Midraš VP R 1,2 primerja *Toro* olju: kakor je olje na začetku grenko, potem pa sladko, bi lahko na enak način mislili, da se *Tora* razkriva pod tem dvojnimi vidikom. Toda glede na to, da jo primerjajo tudi mleku in medu, razodeva *Tora* Gospodovo sladkost.

Sveto pismo je Božja beseda kakor mana, ki je prišla iz nebes. Če jo preučujemo, kot bi bila zgolj človeška beseda, pomeni, da se njenega sporočila komaj dotaknemo.





Od kod velikani?

»Ko so se ljudje začeli množiti po zemlji,
so se jim rojevale tudi hčere in Božji sinovi
so videli, da so človeške hčere lepe.
Jemali so si jih za žene, katere koli so izbrali.
Gospod je rekel: »Moj dih ne bo ostal v človeku
za vedno, ker je meso. Njegovih dni bo sto dvajset let.
Tiste dni in tudi pozneje – ko so hodili Božji sinovi
k človeškim hčeram, ki so jim rodile otroke –
so bili na zemlji velikani. To so bili junaki, sloveči
možje iz davnine«. (1 Mz 6,1-4)
Kakšen naj bi bil smisel teh vrstic?

Danes je jasno, da je v svetopisemskih zgodbah poleg zgodovinskih poročil tudi marsikaj takega, kar ima v sebi sicer globoko in tehtno sporočilo, ni pa nujno zgodovinsko v običajnem pomenu besede. Raziskovanje besedil je pripeljalo do razločevanja literarnih vrst na starem Vzhodu. Kar pomeni, da smemo tudi v Svetem pismu pričakovati bajke ali mite v pozitivnem pomenu besede, se pravi pripovedi, ki vsebujejo resnico o Bogu in nas, niso del zgodovine. Seveda moramo pri tem izključiti vse, kar nasprotuje resnici, da je Bog samo eden. V Stari zavezi imamo zgodbe, ki so zelo podobne mitološkim pripovedim kultur iz okolja. Tipičen primer za to je tista o vesoljnem potopu. Zato v njej ni treba z vero jemati trditve, da je voda segla prek najvišjih gorskih vrhov na zemlji, pač pa to, da Bog ne mara pregrehe in želi imeti svoje stvarstvo brez greha, zlasti brez nasilja.

V odlomku iz vprašanja se srečujemo s prvinami, ki so značilne za babilonsko ali grško mitologijo. Tam nastopajo »sinovi bogov« in ti si večkrat izberejo za partnerice lepe »človeške hčere«. Iz takih zvez se rojevajo »polbogovi«. To so izrazito mitološke prvine. Ker v Jobovi knjigi nastopajo »Božji sinovi« v pomenu angelov (prim. Job 1,6), smo se prevajalci tudi odločili za obliko »Božji sinovi« namesto »sinovi bogov«, kakor bi se tudi dalo prevesti. Tu očitno niso angeli, saj se ti kot netelesna bitja ne ženijo in nimajo potomcev. Zanimivo pa je, da apokrifna Henohova knjiga o teh »ženitvah« govori kot o grehu in upor, ki je zaslužil kazen. Dodaja pa, da so ti »angeli« ljudi »zavedli«, da žrtvujejo demonom kot lastnemu Bogu. Edine besede, ki v svetopisemskem besedilu kažejo na to, da Bogu nekaj ni bilo všeč, so naslednje: »Moj dih ne bo ostal v človeku za vedno,

ker je meso. Njegovih dni bo sto dvajset let.« Kakor da je Stvarnik zaradi grešnega obnašanja božanskih in človeških bitij skrajšal človekovo življenjsko dobo. Prej naj bi ljudje živeli po več sto let. Ne smemo pozabiti, da te vrstice stojijo tik pred Noetovo zgodbo, kjer se Bog jasno odloči kaznovati človeški rod zaradi »sprijenosti«.

V 4. vrstici se sicer omenjajo velikani oz. junaki ali sloveči možje iz davnine, vendar ne pravi, da so ti velikani ali junaki zarod iz prej omenjenih ženitev. Le to je rečeno, da so bili ti možje na zemlji v času (»in tudi pozneje«), ko so se te zveze zgodile. Ti velikani (ista hebrejska beseda *nefilim*!) nastopajo tudi v pripovedi o izraelskih oglednikih obljubljenе dežele: »Tam smo videli tudi velikane, Anakove sinove iz rodu velikanov; v lastnih očeh smo bili kakor kobilice in taki smo morali biti tudi v njihovih očeh.« (4 Mz 13,33). Zato bi lahko imeli odlomek 1 Mz 6,1-4 za mitološko razlago, kako je prišlo do takih izredno velikih in močnih ljudi.

Vendar se moramo vrniti k Božjemu kaznovanju. Zdi se, da je izraelski pisec želel poganskemu mitu dati izraelski poudarek. Iz besed »katere koli so izbrali«, ki kažejo na samovoljo višjih bitij, morda smemo videti v teh božanskih moških predvsem ljudi, ki mislijo, da si lahko vse privoščijo in se jim ni treba ozirati ne na Božje zapovedi ne na dostojanstvo soljudi. Iz namiga, naj bi tako nastalo izredno močno in uspešno potomstvo, pa bi mogli tudi slutiti, da je šlo za načrten upor proti Božjemu načrtu z ljudmi. Mar nas to ne spomni na moderne izjave, da človek sme vse, kar mu omogoča znanost?



BIBLIČNA SKUPINA DAMASK

Leta 1999 spomladi smo nekateri člani sedanje biblične skupine skupaj z biblično skupino prof. Vinka Potočnika poromali v Sveto deželo. Pri-družil se nam je prof. Milan Matjaž. Milostni kra-ji Jezusove dežele, posebej pa nagovor svetih te-kstov, ki smo jih na poti meditirali, so porodili željo, da bi v Mariboru ustanovili skupino, kjer bi se lahko še naprej srečevali z Božjo besedo. Svojo prošnjo smo naslovili na prof. Matjaža, ki je našo željo vzel zares, zato smo že tisto leto jeseni pri-čeli z delom. Srečujemo se enkrat mesečno v pro-storih Andreanuma. Doslej smo brali apostola Mateja, Pavlova pisma Galačanom, Rimljanom, Prvo in Drugo pismo Korinčanom, letos ostaja-mo že tretje leto pri apostolu Janezu. Eno leto smo obravnavali tudi »žensko vprašanje« v Sve-tem pismu. Naše zbiranje poteka tako, da si na začetku leta razdelimo poglavja, vsak pride en-krat na vrsto z uvodnim premišljevanjem, vsi ostali pa prispevajo za vsako srečanje tudi svoj odziv na Besedo. Uvodničar se pripravi z biblič-no umestitvijo v čas in prostor, kjer sežemo tudi po strokovni literaturi. Začetek in konec letnega obdobja pričnemo in zaključimo s sveto mašo, kdaj vmes pa se pridružimo pri sveti maši v ka-kšni podružnični cerkvi. Pred leti smo se udele-ževali tudi duhovnih vikendov v Kančevcih, po-romali smo v Sveto deželo, na Bližnji vzhod v Turčijo po poteh apostola Pavla, k sedmerim Janezovim Cerkvam, v Sirijo, na Mojzesovo goro v Egipt in Grčijo. Vsako potovanje je bila zaokrožena meditacija na krajih, ki so povezani z bibličnim tekstom. Zadnji dve leti se nekateri člani udeležujejo biblične šole v Celju. Sedem-najstletno skupno srečevanje je med nami ustva-rilo pristno duhovno občestvo, tovariško in du-hovno družino, ki nas spodbuja k pričevanju evangelija. Prvih deset let je bil redno z nami profesor Matjaž, zdaj pa naše branje spremlja z uvodno sveto mašo na začetku leta ter z nasveti in molitvijo.

To je zgolj zunanji okvir našega druženja z Božjo besedo. Po vztrajanju sodimo, da nam to srečeva-nje za duhovno budnost pomeni veliko milost: ob osebni branju je skupinsko branje svete knjige pomembno in nezamenljivo izkustvo. Tu dobi



Člani biblične skupine Damask leta 2005

Foto: Franček Smole

Beseda občestveni značaj: velikokrat se nas iste besede dotaknejo na skupen način, drugič pa prek premišljevanja drugega odkrijemo dotlej povsem skrit pomen. Tako postane Beseda sku-pno zahvaljevanje in bogoslužje. Pri tem se uči-mo sprejemati moč te Besede, ki deluje v vsakem od nas na drugačen način.

Franček Smole

»Moja duša povečuje Gospoda in moje srce se raduje v Bogu, mojem Zveličarju.« (Lk 1, 47)

Ne morem drugače kakor s hvalnico začeti uvod v svoj prispevek. S hvaležnostjo Gospodu, da nas je po svojem načrtu tako različne vernike združil ob Božji besedi in da se vztrajno dobivamo že toliko let.

Srečevanja z Gospodom so močni dogodki, ki spremljajo vseh teh 15 let, odkar se družimo ob branju Božje besede v skupini Damask vsako drugo sredo v mesecu. V tem času so dozorevala naša srca, pogled na Gospoda se je bistril.

Sčasoma sem doumela, da je moje zorenje v Gospodu stalnica, je popotovanje in moje približevanje in včasih oddaljevanje od Njegove milosti. Iz vsakega odlomka Svetega pisma je mnogo besed, ki smo jih prebirali, ostajalo na situ osebnih pogledov kot dragocena svetleča zlata zrna. V različnih življenjskih preizkušnjah ta zrna osvetlijo s svojim žarom in svetlobo naše poti in vodijo naprej.

Zelo dragoceni so tudi iskreni pogovori o prebrnem odlomku. Ti odpirajo neverjetne razsežnosti in delovanja Božje besede v vsakem izmed nas. Mnogokrat na srečanjih dobim odgovor ali se mi pokaže nova smer. Občestvo je dragoceno in tega se moramo zavedati.

Se veselim začetka novega šolskega leta in naših srečevanj ob Božji besedi!

Tanja Radšel Horvat

Na moji poti postati kristjanka je bil prihod v biblično skupino Damask leta 2004 bistven. Nisem znala brati Svetega pisma, nisem vedela, kakšna knjiga je to. Premalo je reči, da sem doživela čudežne stvari. Razumela sem, da je to resnično Božja beseda, da je to ON sam. Vedno bom hvaležna Tanji, ki me je pripeljala, vsem, s katerimi smo skupaj brali in premišljevali, in seveda Milanu Matjažu. Danes vem, da me je BOG pripeljal v to skupino, da mi spregovori na srce.

Milada Kalezić

Poglobiti potrebo po veri v Jezusa Kristusa, poglobiti odnos z Bogom Očetom, ki osmišlja moje življenje in hkrati daje gotovost, da obstaja dokončni smisel – tako sem si zapisala na prvo stran zvezka, ko je začela naša biblična skupina pod okriljem prof. Matjaža leta 1999. Hvaležna sem Bogu za milost, da smo nastali in obstali. Hvaležna za vse besede, ki odsevajo modrost in spoznanje Božje besede, ki se slišijo in okušajo pri naših srečanjih. Zdi se mi, da zorim v harmoniji z Bogom v Jezusu Kristusu, ki mi postavlja pred oči zgled, kako naj živim.

Magda Božič

Biti del naš biblične skupine mi pomeni zelo veliko. Vsako srečanje me obogati. Prebiranje Božje besede, prepuščanje njenemu delovanju, nato pa skupno razprostriranje mrež nerazumevanja – tako bi lahko poimenovala naše pogovore (da ne rečem debate) o Božji besedi na srečanjih. Bogati me vsaka misel, ki si jo medsebojno podelimo.

Naš duhovni voditelj, ki nas spremlja včasih od blizu, včasih od daleč, a verjamemo, da je vedno z nami, nas vzpodbuja in predvsem usmerja pri našem delu. Iskrena hvala prof. Milanu Matjažu za to skrb, za vzpodbude.

Kot pravi naš duhovni voditelj: »Božja beseda včasih tudi zareže, a vendarle bogati.« Vedno bolj in bolj.

Bernarda Ban



PRIPOROČAMO V BRANJE

Serge Bloch in Frédéric Boyer

Ilustrirano Sveto pismo

Velike zgodbe Stare zaveze

Družina, Ljubljana 2016, 528 strani



Na naslovnici knjige večjega formata izstopa naslov *Sveto pismo*, vendar knjiga v resnici ni to. V njej ne bomo našli svetopisemskega besedila z ilustracijami, kot pravi prvi del naslova. V njej manjka Nova zaveza, kar pove podnaslov *Velike zgodbe Stare zaveze*. Avtorja sta dva: Serge Bloch in Frédéric Boyer, prvi kot ilustrator, drugi kot pisec besedila.

V prvem, obsežnejšem delu knjige (strani 21–494) se zvrsti 35 oddelkov, ki se v drugem delu pod naslovom *Razlage* (strani 503–519), imenujejo poglavja. Prvi del je bogato ilustriran in ima izredno malo besedila. Tako o risbah kot besedah bi težko rekli, da so namenjeni ravno otrokom, prej bi veljalo, da šele odrasli lahko zares uživajo v duhovitosti, humorju ob svetopisemskih likih in prigodah. Risar bolj nakazuje kot izrisuje osebe, živali, stavbe, orodje in orožje. Risbe tudi bolj spominjajo na karikature kot izdelane podobe. Včasih so to drobne sličice, tudi po štiri na eni strani, drugič ena zavzema celo stran ali se razprostira čez dve strani. Barve so sicer uporabljene, a na prav poseben način dopolnjujejo sporočilo risb; na risbi črnih črt in črtic na primer rdeč madež pomeni prelito človeško kri. V njih ni kakkega posebnega dekorja, ki bi nakazoval naravni in kulturni okvir dogajanja. Če pa že, vidimo

šotore in orientalske noše in stavbe, skladne z zgodovinskim okoljem. Večkrat pa umetnik preskoči v moderni čas. Za zaključek je na vrhu babilonskega stolpa, ki ima tudi sicer precej nenavadno sestavo nadstropij, postavil Eifflov stolp. Med posledicami greha npr. simbolizira vojni tank. Ta vojni stroj se v risbah pojavlja tudi v zvezi z Danielovimi videnji o strašnih zvereh. Avtorja sta se izredno posrečeno ujela. Izbrane poetične besede in stavke je v slovenščino odlično prelinil pesnik Aleš Berger. Humorni pristop ni nikjer žaljiv, ničesar ne jemlje ne svetosti ne resnosti svetopisemskega sporočila. Kdo se ne bi nasmehnil, ko prebere tole o življenju v rajskem vrtu pred grehom: »Tisti čas nihče ni delal. Bil je raj.« Že naslovi so zelo sporočilni, na primer *Babilonski stolp ali pripoved o vse podrejši norosti*, *Jona ali otožnost majhnega preroka*, *Job ali sramota nedolžnosti*. Med 35 poglavji je sedem takih, ki imajo za osnovo pesniške in preroške dele Stare zaveze, tudi psalm je med njimi.

V »Razlagah« najde bralec manj pesniško, stvarnejšo in bolj kritično pojasnilo o posamezni zgodbi oz. osebnosti ter zgodovinskem nastanku starozaveznih besedil. So pa bogato začinjene s tem, kar so o posameznih zgodbah rekli judovski razlagalci, cerkveni očetje, srednjeveški in modernejši učenjaki ter besedni umetniki. Upati je, da bo pregledovanje strani v tej knjigi bralca peljalo k branju Svetega pisma, da se prepriča, če je tam res zapisano to, kar se mu zdi v tem ilustriranem prikazu nenavadno in novo.

Avtor besedila se je očitno precej naslanjal na judovsko izročilo razlage. Ko na dveh straneh razporedi deset Božjih zapovedi, jih šteje po judovsko. Prva zapoved je sama predstavitev zakonodajalca – Boga. Tako je zapoved o spoštovanju staršev peta, v deseti pa sta v eno združeni zapovedi, ki sta v naših učbenikih deveta in deseta. Tudi ta judovska nota v besedilu ob risbah in v razlagah je dragocena, včasih poseben izziv za naše premišljevanje o starozaveznem razodetju. Vsekakor je vrednost te knjige prav v tem, da spodbuja tako k branju samega prevoda svetih spisov kakor tudi k premišljevanju o našem svetu in nas samih ter k molitvi.

Marijan Peklaj



BIBLIČNA ŠOLA

Evangelii gaudium

Študijsko leto 2017/2018

VODITELJ: prof. dr. Maksimilijan Matjaž

TEMA: *Izzivi in preizkušnje občestva* (1 Kor 5–10)

Šola želi biti v prvi vrsti pomoč duhovnikom, redovnicam, diakonom ter vernim laikom, ki so aktivni v različnih cerkvenih skupinah in gibanjih ter bi želeli svoje svetopisemsko znanje poglobljati ter se učiti brati lastno življenje in življenje sveta v luči Božje besede.

Vabljeni, da se nam pridružite tudi tisti, ki lani niste obiskovali prvega letnika. Šola poteka od oktobra do junija, enkrat na mesec, in sicer **vsako četrto sredo v mesecu**, od 17.00 do 19.30, pri **Sv. Jožefu v Celju**. Vsak udeleženec je vključen tudi v manjšo skupino, ki se srečuje enkrat na mesec. Več o prvem letu delovanja šole si lahko preberete na www.eksegeza.net, kjer je objavljen tudi urnik.

Prvo srečanje bo v **sredo, 25. oktobra 2017, ob 17. uri**.

Prispevek znaša 20 € in se lahko poravna na uvodnem srečanju.

Prijavite se na naslov: marikamikolic@gmail.com